

*CSICSERGŐK HELYI
PEDAGÓGIAI
PROGRAMJA
NAGYFÜGÉD
2017*

Tartalomjegyzék

1. Bevezető	3
1.1. Törvényi háttér	3
1.2. Óvodánk jövőképe	4
1.3. Óvodánk küldetésnyilatkozata	5
1.4. Óvodánk jellemző adatai	5
1.5. Helyzetelemzés	5
1.5.1. Községünk, óvodánk bemutatása	5
1.5.2. Óvodánk tárgyi feltételei	6
1.6. Óvodánk pedagógiai alapelvei	8
2. Gyermekképünk, óvodaképünk	9
2.1. Gyermekképünk	9
2.2. Óvodaképünk	9
3. Az óvodai nevelés céljai és feladatai	10
3.1. Óvodánk nevelési céljai, célkitűzései	10
3.2. Óvodánk nevelési feladatai	11
3.3. Óvodánk nevelésének általános feladatai	12
3.3.1. Az egészséges életmód kialakítása	13
3.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	16
3.3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	21
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	26
4.1. Személyi feltételek	26
4.2. Tárgyi feltételek	29
4.3. Az óvodai élet megszervezése	29
4.4. Az óvoda szakmai dokumentumainak kapcsolata és egymásra épülése	31
4.5. A gyermeki személyiségfejlődés nyomon követésének módszerei és rendje	32
4.6. Az óvodánk hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	33
4.7. Óvodánk kapcsolatai	39
5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	42
5.1. Játék	42
5.2. Verselés, mesélés	49
5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	54
5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	60
5.5. Mozgás	63
5.6. A külső világ tevékeny megismerése	68

5.6.1. Természeti és társadalmi környezet megismerése	68
5.6.2. Környezetünk matematikai tartalmú tapasztalatai, ismeretei	74
5.7. Munka jellegű tevékenységek	76
5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	78
6. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	80
7. Gyermekvédelem az óvodában	82
8. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése	83
8.1. A sajátos nevelési igényű gyermekeink integrált fejlesztésének célja, feladatai az óvodai nevelésünk során	83
8.2. Szakvéleménnyel rendelkező gyermekek fejlesztése óvodánkban	85
8.3. A tehetséges gyermekek fejlesztése	87
9. Környezettudatos magatartásra nevelés	88
10. Nemzetiségi nevelés	89
11. Biztonságos óvoda	93
12. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei	96
13. Óvodánk szakmai dokumentumai	96
14. Legitimációs záradék	97
Mellékletek	
1. Anamnézis	99
2. Fejlődési napló	106
3. A gyermek fejlődésének nyomon követése	117
4. Megfigyelési szempontok, eredmények új gyermek esetében	128

1. Bevezető

1998-ban elkészítettük helyi nevelési programunkat, amely 1999. szeptember 1-től került bevezetésre. Munkánk során sok tapasztalatot gyűjtöttünk, elemeztük és értékeltük a bevezetéssel kapcsolatos feladatokat. Az 5 év elteltével egyes részek tartalmi és módszertani kiegészítésre szorultak, ezeket 2004-ben, beépítettük programunkba.

2010-ben az Alapprogram módosítása és a HHH gyermekek integrációs óvodai programjának bevezetése indokolja a változtatást.

2011-ben az ÁMK-vá alakulás tette szükségessé a változtatást.

2013 januárjában újabb törvényi módosítás igényelte, hogy ismételten átalakítást végezzünk.

2014 augusztusában a névváltozás és az intézményi átalakulás tette szükségessé a változtatást.

2015 nyarán a törvényi változások és a nevelőtestület véleménye alapján ismételten átdolgozásra került.

2017 nyarán az ellenőrzéseket és a törvényi változásokat figyelembe véve változtattunk.

1.1. Törvényi háttér

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012.(XII.17.) Kormány rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 17/2013(III.1) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az emberi erőforrások miniszterének 30/2012 (X.8) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 22/2013 (III.22) EMMI rendelet
- 326/2013 (VIII.30) Kormány rendelet
- 257/2013 (VII.5) Kormány rendelet
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

1.2. Óvodánk jövőképe

- Mi olyan intézménnyé szeretnénk válni, akik a sokszínű tevékenységek biztosításával a gyermekek sokoldalú képességfejlesztését tartják szem előtt.
- Ahol a gyermekek jól érzik magukat, saját adottságaiknak és képességeiknek megfelelően pozitív érzelmi hozzáállással oldják meg az adódó helyzeteket, feladatokat, problémákat.
- Gyermekeink a nyugodt, szeretetteljes gondoskodásunk, befogadó nevelésünk eredményeképpen testileg, lelkileg kiegyensúlyozott felnőttekké válnak. Emellett kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet is betöltünk.

1.3. Óvodánk küldetésnyilatkozata

- A gyermekek egyéni képességeit felfedezve és megismerve, az eltérő fejlődés ütemét figyelembe véve, meleg, elfogadó légkörben, változatos tevékenységek biztosításával, korszerű szemlélettel, személyiségük kibontakoztatása, pozitív irányú fejlesztése.
- Nevelési programunkkal olyan értékeket szeretnénk átadni, melyben minden partnerünk jól érzi magát, ezáltal aktív részese a megvalósításnak.
- Óvodánk a családi élet kiegészítésére törekszik, erősítve a meleg, bensőséges biztonságot sugárzó, egymásra figyelő kapcsolatot. Figyelembe veszi a gyermekek és családok eltérő hagyományait.

„Ha jövő évről akarsz gondoskodni - vess magot,

Ha egy évtizeddel számolsz - ültess fát,

Ha terved egy életre szól - embert nevelj!

1.4. Óvodánk jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:	Nagyfügedi Csicsergők Óvoda
Pontos címe:	3282 Nagyfüged, Szabadság u.5.
Telefonszáma:	(37) 325 – 119
Fax:	(37) 525 - 005
E-mail:	bankaforgo@gmail.com
Az óvoda fenntartója:	Nagyfüged Községi Önkormányzat
Címe:	3282 Nagyfüged, Kossuth L.u.15.
Telefonszáma:	(37) 325 - 001
Alapító okirat száma:	38/2011.(VI.30.) határozat.
Az óvodai csoportok száma:	3 csoport - homogén csoportok
Az óvoda vezetője:	Bánka-Forgó Judit
A program benyújtója:	Bánka-Forgó Judit

1.5. Helyzetelemzés

1.5. 1. Községünk, óvodánk bemutatása

Nagyfüged egy kis község Heves megyében, a Bene patak két oldalán fekszik és Gyöngyöstől 20 km-re található. A község lélekszáma 1884 fő. Nagyfüged a hátrányos helyzetű községek sorába került, mivel évről évre nő a munkanélküliek, a súlyos szociális problémákkal küzdő családok és a roma kisebbség száma.

Jelenleg 72 kisgyermek ellátását biztosítjuk. Sok a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermek.

Az óvodában sajátos nevelési igényű gyermekeket is nevelünk integráltan. Csoportjainkban beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő és tehetséges gyermekek fejlesztése is folyik.

Óvodánk a község központjában két forgalmas útvonal között épült. Kerítéssel körbezárt területen fekszik. Az óvoda épületét több évvel ezelőtt szolgálati lakásból alakították át. Többszöri átépítéssel nyerte el mai formáját.

2000. július 17-től intézményünk különvált az általános iskolától és 2000. augusztus 28-tól részben önálló intézményként működünk.

2011.augusztus 1-től ismételten összevonásra került sor. Az óvoda, az iskola és a művelődési ház került az Általános Művelődési Központ telephelyei

közé. 2013 januárjában az iskola a KLIK fenntartásába került, de az ÁMK fennmaradt.

2014 szeptemberétől önálló intézményként működünk.

Az óvodába járó gyermekeinknek nyugodt, derűs légkört, szeretetteljes, élményekben gazdag óvodai életet és változatos tevékenységeket biztosítunk.

A nehezedő körülmények ellenére is biztosítjuk az óvodás gyermekeknek azt a kis szigetet, melyet szeretet, nyugalom, játék, mozgás, tevékenység, törődés, bizalom jellemez. Megkeressük bennük azokat a tulajdonságokat, amiben ők a legjobbak, éreztetjük velük, hogy rájuk is szükség van, érezzék, hogy figyelünk rájuk, szeretjük őket. A kihívás, a feladat hatalmas, nevelőtestületünk tagjai a helyi lehetőségeket és igényeket figyelembe véve arra törekszenek, hogy az óvodánk fejlődjön, a gyerekek szívesen járjanak ebbe az intézménybe.

1.5.2. Óvodánk tárgyi feltételei

Az óvodának rendelkeznie kell a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. /lásd: Kötelező eszköz és felszerelés jegyzék/

Az óvodánk épülete többszöri átalakítással, hozzáépítéssel nyerte el mai formáját.

- 1997-ben bevezették a gázt, így a fűtés korszerűvé vált.
- 1999-ben megépült a harmadik csoportszoba, hozzá vizes blokk és előtér. Így mindhárom csoportnak külön öltözője és mosdója van.
- 1998 márciusában létrehoztunk egy alapítványt a „Nagyfügedi Óvodásokért”. Az erre befolyt támogatásokból folyamatosan bővítjük a képességfejlesztő eszközöket.
- 2003-ban a padlásfeljáró leválasztásával egy fejlesztő szoba kialakítása történt. Pályázat útján nyert pénzből bútorokat és képességfejlesztő eszközöket vásároltunk. Így igényes környezetben történhet az arra rászoruló gyermekek fejlesztése.
- 2006-tól megkezdődött udvari játékkészletünk felújítása. Kikerültek a vasmászókák, helyettük fából készült játékeszközök szolgálgák a gyermekek sokoldalú mozgásfejlesztését.

- 2007-ben az óvoda épülete mellett betonozott területet hoztunk létre.
- 2009-ben megépült a betonozott rész fölé a tető, így biztosított esős, illetve erős napfényes idő esetén is a gyermekek friss levegőn történő edzése.
- 2009 őszén ajándékba kaptunk az udvarrészhez földterületet. Így háromszorosára nőtt az udvarunk.
- 2010-ben az új udvarrészre a "Nagyfügedi Óvodásokért" Alapítvány fajtátekákat vásárolt, amely beépítésre került.
- 2010 nyarán a csoportszobai galériák nyitott részei hálóval lettek ellátva a biztonságosabb játék érdekében.
- 2015 nyarán nagy felújítást kapott intézményünk. A belső infrastruktúrára vonatkozó intézkedési tervünk részletesen taglalja az elvégzett munkákat.

Három csoportszobánk mérete ideális, tágas, napfényes. Alkalmasak arra, hogy többféle tevékenységhez átalakítsuk az óvodapedagógusok és a gyerekek egyéni ötletei alapján – játékkuckók, mesesarok, élősarok, stb.

A mosdók az előírásoknak megfelelőek. Az öltözők folyosóból kialakított helyiségek, jelenleg szűkösek. A lehetőségeket figyelembe véve igyekszünk az óvoda belső tereit esztétikusan, ízlésesen, otthonosan berendezni, kialakítani, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé tesszük a gyerekek mozgás- és játékigényük kielégítését. Igyekszünk harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal körülvenni őket. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyerekek használnak számukra hozzáférhető módon és gyermekek biztonságát figyelembe véve helyeztük el.

Óvodánk játékeszközei:

Minden csoportban konyhabútorok, LEGO építők, műanyag és faépítők, puzzle, képes kirakók, dominók (szín-forma- alak), babák, babakocsik, társasjátékok, játékállatok, babaedények, műanyag és faautók, stb.

Fejlesztőeszközeink:

MINIMAT, anyanyelvi képsorozat, állatok, növények világa, világunk hangjai, szivárványfejlesztő kártyacsalád, OKOS(KOC)KA, képességfejlesztő játékok, csoportszobákban nagyméretű tükrök, karszalagok, WESCO alapmodul készlet, GESSLER pad, bábok (ujj-, fakanál-, kesztyűbáb), tornaszerek, ejtőernyő, stb.

1.6. Óvodánk pedagógiai alapelvei

- Helyi pedagógiai programunkat az Országos Alapprogrammal összhangban készítettük el.
- Minden gyermek tisztelete, szeretete, megbecsülése.
- Figyelembe vettük, hogy óvodánkban sok a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, ingerszegény környezetből érkező, valamint sajátos nevelési igényű gyermek.
- A differenciált fejlesztést a gyermekek egyéni képességeihez igazítjuk.
- Az egyéni fejlesztésünk alapját képezi az elméleti felkészültségünk.
- A gyermekek játék szükségleteit vagyunk hivatottak kielégíteni, így meghagytuk a szabad játék szerepét és fontosságát.
- Igyekszünk minél több tapasztalatban és élményben részesíteni gyermekeinket.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknek is megfelelő, elfogadó, fejlesztő hatású környezetet teremtünk. Példamutatással igyekszünk elfogadtatni a gyermekek másságát.
- Az egészséges fejlődéshez, fejlesztéshez biztosítjuk a megfelelő személyi és tárgyi környezetet.
- Fontosnak tartjuk a különbözőség elfogadását, értéként való kezelését, az előítéletek felszámolását.
- Érzelmi biztonságot nyújtó, befogadó, szeretetteljes, óvodai légkör megteremtésével alakítjuk a testi, szociális, értelmi, egyéni és életkor-specifikus képességeket.

- A nemzetiségi kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek óvodai nevelésében támogatjuk: a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését.
- Nevelésünk a multikulturális integráció lehetőségét veszi alapul.
- Fontos, hogy a felelősség egyenrangú partneri viszonyban valósuljon meg.

2. Gyermekképünk, óvodaképünk

2. 1. Gyermekképünk

Olyan gyermekeket szeretnénk óvodánkban elengedni, akik rendelkeznek a humanista értékek alapjaival, kreatív, önkifejező, érdeklődő, együttműködésre, teljes életre képesek, akik alkalmazható tudás és képességek birtokában kezdhetik el az iskolai éveket.

Óvodáskor végére a különbözőségekkel természetes módon együtt élnek, koruknak megfelelő mértékben empátikus, szolidáris játszótársak, csoporttársak. Számunkra fontos, hogy a gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség.

Óvodai nevelésünk során célunk, feladatunk, hogy a gyermekek egyformán maga színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

2. 2. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A családi nevelés kiegészítője, amely a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig biztosítja a gyermekek intézményes nevelését.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben teljesíti a funkcióit /óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő/, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba /a kisiskoláskorba/ való átlépés belső pszichikus feltételei.

A gyermeki fejlődésbe vetett bizalom, mint a pedagógiai optimizmus megvalósítása, a különbözőségek elfogadása, a diszkrimináció tilalmának érvényesítése. Hit a gyermekek fejlődésében, jelzéseikre biztosított komoly

figyelem. A nem könnyen értelmezhető jelzések mögötti szükségletek feltárása. A ki nem mondott, csak tünetekkel jelzett gyermeki segélykérésekre való odafigyelés.

A családi nevelést ismerve egy élmény gazdag óvodai környezet kialakítása, ahol a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi feltételek meghatározóak.

Kiemelt figyelmet fordítunk a Zöld Óvoda kiemelt pontjaira, hiszen a cím megnyerése elkötelezett bennünket.

Emellett a Biztonságos óvoda cím elnyerése is újabb vállalásokat jelent a gyermekek, az óvodapedagógusok és a szülők felé.

3. Az óvodai nevelés céljai és feladatai

3.1. Óvodánk nevelési céljai, célkitűzései

- A 3-7 éves gyermekek nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó, harmonikus személyiségének fejlesztése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- A gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- A nemzetiségi kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésben alapuló integrációs lehetőségét.
- Az egyéni képességfejlesztés a gyermekek aktuális fejlettségéhez igazodva.
- Gyermekközpontú, család orientált szemlélet kialakítása.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos, veszélyeztetett és ingerszegény környezetből bekerülő gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével, integrált nevelése.
- A megfelelő minőségű és három éves kortól az óvodai nevelés biztosítása a HH/HHH gyermekek részére.

- A különbözőség elfogadása és elfogadtatása.
- Esélyegyenlőség biztosítása.
- Célunk, hogy elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével /ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is/.
- A sajátos nevelési igényű és részképesség problémával küzdő gyermekek részére egyénre szabott fejlesztő program kidolgozása. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekkel való megfelelő foglalkozás, tevékenykedtetés.
- Integrált pedagógiai tevékenységek folytatása.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése és tehetséggondozás.
- A megfelelő minőségű és három éves kortól az óvodai nevelés biztosítása.
- A családi nevelést kiegészítve, a gyermek szociális beilleszkedésének segítése.
- A magyar nyelvű roma/ cigány nemzetiségi kultúra hagyományápolása, annak megismertetése az óvadás korosztállyal.
- A kisebbségi identitástudat kialakítása és fejlesztése.
- Környezettudatosságra nevelés. Környezetvédelem.
- Gyermekeink nevelését felkészült szakemberek végezzék. Számukra célként jelenjen meg a folyamatos képzés, az élethosszig tartó tanulás.

3.2. Óvodánk nevelési feladatai

A magyar nyelvű roma/ cigány nemzetiségi nevelés óvodánk pedagógiai programjának részét képezi. Az etnikai kisebbségi nevelés – oktatás a magyar oktatási rendszer szerves része. Ennek értelmében azzal alapvetően azonos tartalmú, azonos értékű és továbbfejleszthető alapképzet és esélyegyenlőséget kell biztosítani.

Nevelési céljaink megvalósítása érdekében óvodai nevelő munkánkkal az alábbi feladatokat valósítjuk meg a 3-7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, befogadó, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése. Ez óvodánk egyik specialitása.
- Az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.
- Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli társadalmi és civil szervezetekkel.
- Egyéni differenciált készség és képességfejlesztés egyénre tervezetten, a gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követésével.
- HH/HHH gyermekek településen belüli teljes körű beóvodázásával biztosítani az esélyegyenlőséget.
- Bátorító nevelés megjelenése a gyermeki kapcsolatokban.
- Kölcsönös tiszteleten, feltétel nélküli szereteten alapuló kapcsolat kialakítása.
- Nevelőmunkánk során figyelembe vesszük a nemzetiség óvodai nevelésének irányelveit.
- A nemzeti kultúra, a hagyomány ápolása, továbbadása, a még fennmaradt népi énekek, mondókák, versek, mesék átörökítése, közvetítése a gyerekek felé.
- Óvodánkban magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás folyik.

3.3. Óvodánk nevelésének általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

3.3.1. Az egészséges életmód alakítása

Célunk:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Feladataink:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, fejlesztése
- a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése
- testi képességeinek kibontakoztatása, fejlődésének segítése
- egészségének védelme, óvása, edzése, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása, ha szükséges, megfelelő szakember bevonása
- környezetvédelmi, - megóvási szokások kialakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

A helyes életritmus

A heti rend és a napirend kialakítása biztosítsa a gyermekek biológiai, pszichológiai szükségleteinek kielégítését. A tevékenységek során alakítjuk ki a helyes életritmust, amelynél a gyerekek szükségleteit vesszük alapul. Egyéni fejlettséghez mérten megfelelő időt biztosítunk a tevékenységek begyakorlásához. Jó hangulatú, oldott légkörben végezzük az önkiszolgáló feladatokat, amelyek során egyre önállóbbakká válnak. A rossz szociális körülmények közül érkező gyermekek esetében az óvodai szokások bevezetését fokozatosan utánzásos helyzetben is végezzük.

Étkezés

Kulturált étkezési szabályok alakításában a bemutatás módszerét választjuk, amit magyarázattal kötünk össze. Szerepjátékok során bemutatjuk az asztalnál való helyes ülést, evőeszközök, szalvéta helyes használatát, csukott szájjal étkezést. Izmok fejlettsége szerint, kezdetben a tányért és a poharat két kézzel, majd egy kézzel fogjuk. Bemutatjuk az evőeszközök helyes tartását. Étkezés közben ismerkednek az ízekkel, hideg-meleg érzékelésével, ételek neveivel, gyűjtőfogalmakkal. Pontos közléssel, helyes megfogalmazással kísérik a tevékenységet, így módon sajátítják el a helyes étkezési szokásokat. Az egészséges táplálkozáshoz hozzájárulunk rostban, vitaminban gazdag étkezés biztosításához. Havonta beiktatunk legalább egy gyümölcsnapot.

Testápolás – személyi higiéné

Megismerkedünk a tisztálkodási szokásokkal. Szappannal, folyóvízben mosunk kezet étkezés előtt, WC – használat után és minden olyan tevékenység után, amikor kezünket beszennyeztük. Igény szerint segítünk a fésülködésben. Kőrünk tisztántartásához használjuk – szükség szerint - a körömkefét. Már óvodáskorban szokásukká válik a szájapolás. Kezdetben ebéd után kiöblítik a szájukat, majd fogkefével fogat mosnak. A helyes orrfúvás elsajátításához szükség szerint segítséget nyújtunk. A papír zsebkendőt elérhető helyen tároljuk, használat után a szeméttartóba dobják. A WC-használat intim tevékenység, türelmesen várnak, míg pajtásuk végez. Kezdetben a papírt daraboljuk, megmutatjuk az öblítő rendszer működését, amelyet a fejlődés során önállóan használnak. Tisztálkodási műveletek végzése közben bensőséges kapcsolatot alakítunk ki. Beszoktatáskor a feladatokat „párosan” végezzük. Elkísérjük a gyermekeket a mosdóba, ha szükséges segítséget nyújtunk. A rendszeresen végzett tevékenységek során egyre önállóbbakká válnak, kialakul a tisztaság iránti igényük.

Öltözködés

Fejlettséghez mérten közvetlen vagy szóbeli segítséget nyújtunk. Tevékenység közben megnevezzük a helyes öltözködési sorrendet, a ruhadarabokat, műveleteket. Megbeszéljük, miről ismerjük fel a ruha elejét. Fejlettség szerint próbálkozunk a gombolással, a ruhák kifordításával, húzózár kezelésével, a ruhadarabok hajtogatásával, a cipőfűző megkötésével.

Mindennapos mozgás-edzés

A gyermekek mozgásigényének kielégítését a szabadban és a csoportszobában mozgásfejlesztő játékokkal biztosítjuk. A játék során új mozgásformákat próbálhatnak ki, a játékeszközöket önállóan választhatják meg. A séták, kirándulások közös élményt nyújtanak, az egészség megőrzésében is jelentős szerepet töltenek be. A megtett út hossza és időtartama igazodik a gyermekek életkorához. Az ellenálló képesség fejlesztését, az időjárás változásaihoz való alkalmazkodást a szabad levegőn való rendszeres tartózkodással biztosítjuk. Kedvező időjárás esetén a testnevelés foglalkozásokat, a mindennapos testnevelést a szabadban tartjuk. A légfürdözést tavasszal kezdjük, amikor a levegő felmelegedett annyira, hogy egyre nagyobb testfelület lehet szabadon. Az edző tevékenység célja a testmozgás megkedveltetése, a szabadban tartózkodás igényének kielégítése.

Pihenés, alvás

Pihenéshez megfelelő méretű fektető ágyakat biztosítunk, alaposan kiszellőztetjük a csoportszobát, a levegőcserét ablakréssel biztosítjuk. A délutáni pihenőidőben-pizsamában alszanak. Alvás előtt mesélünk, altatódalt dúdolunk, ezzel biztosítjuk a nyugalmat, amely a nehezen elalvó gyermekekre is jó hatással van.

Egészségfejlesztési program

Egészségfejlesztéssel kapcsolatos programokat szervezünk: mindennapos testmozgás, séták, udvari játékok, kirándulások. Lehetőség szerint szülők bevonásával.

Mérhetőség:

- A mindennapos mozgásos tevékenység gyakorlatainak számának növelése
- Csoportonként a séták távolságának növelése
- Lehetőség szerint a községen kívüli kirándulások beiktatása – költségek függvénye
- A bevezetésre kerülő gyümölcsnapok számának növelésével
- A közös mozgásos tevékenységek, programok felnőtt résztvevői számának növelése
- A Kihívás napja községi szintű rendezvényen való részvétel folytatásával, létszám emelkedésével.

Betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés

Mindezekhez a mindennapos mozgásos tevékenységekkel, a megfelelő öltöztetéssel – öltözködéssel, mindennapos levegőzés, egészséges táplálkozással járunk hozzá.

Az óvodapedagógus feladat az egészséges életmód kialakításában:

- ⇒ A gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása.
- ⇒ A gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése.
- ⇒ Az időjárástól függően a lehető legtöbb idő eltöltése a szabadban, illetve ennek biztosítása, séták szervezése. Nyáron napozás, légfürdő, télen hóban, hóval való játék.
- ⇒ Az egészséges óvodai környezet megteremtése.
- ⇒ Szellőztetés szükség szerint a csoportszobában.
- ⇒ Ügyelni a gyermekek réteges, praktikus öltözködésére, illetve az erre való igény kialakítása (komfortérzés).
- ⇒ Példamutatás a tisztálkodás terén – evés előtti és utáni kézmosás, illetve szükség szerinti
Ne felejtse el az óvodapedagógus, hogy a példaadás a legerősebb nevelő erő.
- ⇒ Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, biztosítása.
- ⇒ Biztosítson az udvaron és a csoportszobában egyaránt lehetőséget a változatos, sokféle tevékenységhez.
- ⇒ Azonnal jelezze az óvoda vezetőjének, ha balesetveszélyt (forrást) észlel.

3.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derű, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy a gyermekek különböznek egymástól.

A személyiség alakításának legfontosabb tényezője a társas kölcsönhatások milyensége. Az erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Célunk:

Barátságos, derűs csoportlégtér megteremtésével, a gyermekek erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságainak fejlesztése. Az egymás közötti bizalom kiépítése, az egymás iránti tolerancia alakítása a közösségen belül a csoport normái alapján. A hátrányokkal érkező gyermekek számára óvodánk dolgozói mintát jelentenek a helyes erkölcsi, szociális viselkedésre.

Feladataink:

- barátságos légkör, otthonos, szeretetteljes életkörülmények, kedvező érzelmi hatások biztosítása
- az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek kapcsolatát pozitív töltés, attitűd jellemezze
- jó kapcsolat a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez
- befogadás
- a gyermekek társas szükségleteinek kielégítése
- az óvónő segítse a gyermekbarátságok kialakulását, a gyermekek örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe

- konfliktust feloldó megbeszélések kellő odafigyeléssel, kivárással
- a szabályok megalkotásában vegyenek részt a gyerekek, mert ez teszi lehetővé az elvárásoknak való megfelelést
- érzelmileg éljék át a közös tevékenységből eredő sikereket
- a társas élet szokásaihoz, szabályaihoz való alkalmazkodás és a közösségi magatartás kialakítása – alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztése
- a társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése közös élmények, tapasztalatok útján
- az erkölcsi érzelmek megalapozása
- a szociális érzékenység fejlődésének, én tudat alakulásának segítése, önérvényesítő törekvések támogatása
- a reális, saját értékeit felismerő énkép alakítása
- az akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése
- szűkebb és tágabb környezett megismerése által, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása
- a csoportélet hagyományainak, ünnepeinek ápolása, közös programok szervezése óvodai és csoport szinten,
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit, nevelje a gyermeket a másság /különbségek/ elfogadására
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint az óvodánk együttműködik a speciális felkészültségű szakemberekkel

Igyekszünk olyan érzelmi biztonságot nyújtó légkört megteremteni, amelyben empatikus, elfogadó, szeretetteljes kapcsolatot alakítunk ki a gyermekekkel. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Az újonnan óvodába érkező gyermek befogadása nem az első napon kezdődik, hanem már a beiratkozásnál. A beiratkozást a leendő kiscsoportos

óvodapedagógusok végzik, hiszen ez az első lépés a szülővel, a gyermekkel történő ismerkedésben. Lehetőség szerint fokozatosan szoktatjuk be az újonnan érkezőket, alkalmazkodva a gyermek és a szülők igényeihez. A megszokottól eltérő környezet, a szülőktől való elszakadás, az új helyzet sokszor nehéz feladat elé állítja a szülőket és az óvodapedagógust egyaránt. Feladatunk, hogy végtelen türelemmel és szeretettel forduljunk az újonnan óvodába érkező gyermek felé. Elegendő időt biztosítunk a befogadásra. Arra törekszünk, hogy érezzék, itt nagyon várják őket, legyen számukra pozitív élmény az óvodába lépés.

A befogadás során az óvodapedagógus-gyermek között kialakuló szoros testi-érzelmi kapcsolat a gyermekben nemcsak érzelmi biztonságot ébreszt, hanem az együttműködéshez szükséges ismereteket is eközben szerzi meg. Mivel ez az időszak a tapasztalatszerzés, az utánzásos tanulás, a szocializáció kezdetleges szakasza, ezért az óvodába lépés időszakában kiemelt szerepet kap a gyerekekkel való személyes együttműködést igénylő tevékenység, azaz a gondozási teendők személyes ellátása, a gondozás közben meghitt testközeli együttlét. Feladatunk, hogy a gondozási feladatok közben segítsük a gyermeket.. A gyermekekben sok bizonytalanságot, elveszettségi érzést kelthet, hogy nehezen igazodik el a számára ismeretlen környezetben, ismeretlen tárgyak között. Fokozottan figyelünk arra, hogy az első napokban nem engedjük őket egyedül mosdóba, öltözőbe, mindig van vele felnőtt. Az érzelmi biztonságot nyújtó, tudatosan szervezett együttlétből alakul ki lassan az együttműködés, a más felé fordulás képessége.

Fejlesztő munkánk során arról gondoskodunk, hogy a gyermekek tapasztalatai változatos tevékenységformák közben gazdagodjanak. Lehetőséget biztosítunk a sokszínű tevékenységekre, a társas együttműködésre, szerepvállalásra, élményszerzésre, hiszen ilyen körülmények között fokozódik a gyerekek aktivitása, önállósága.

A közvetlen érzelmi kapcsolat megteremtésén, a példaadáson kívül megszervezzük a csoport közös életét, kialakítjuk a gyermekekhez alkalmazkodó szokás- és szabályrendszert. Ezek a szabályok a csoport életébe simulnak, nem akadályozzák, hanem inkább gördülékenyebbé teszik a mindennapokat. Kialakítunk olyan szokásokat, szabályokat, melyeket akár példamutatással, akár verbális közléssel megtanítunk a gyerekeknek (pl. „kérem szépen”, „légy szíves”, köszönöm szépen” stb.) Megjelenésünkkel, viselkedésünkkel, beszédünkkel példát mutatunk a gyerekek számára.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek

erkölcsi tulajdonságainak /pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség.../ és akaratának /ezen belül: önállóságának, önfelegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának/ fejlődését, a szokás – és normarendszerének megalapozását. Fontos szerepet kapnak a közösen megélt örömek, amelyek beépülnek a csoport hagyományrendszerébe és növelik az összetartozás élményét. A gyermekekkel közösen készülünk az ünnepekre (pl. a gyerekek születés-, illetve névnapjának megünneplése).

A gyermekek nyitottságára építünk, és ahhoz segítsük a gyermeket, hogy megismerjék a szűkebb és tágabb környezetet, melyek a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az együttlét során a gyerekek toleranciát tanulnak, elfogadják társuk többiétől eltérő tulajdonságait, beszédét, szokatlan kívánságait, különleges állapotát.

Számunkra fontos az óvodapedagógusi attitűd, az ezzel szemben támasztott követelmények:

- ⇒ Az óvónő-gyermek kapcsolatát jellemezze az odafigyelés, az elfogadás, együttes munkálkodás, az odafigyelés a gyermekek felé.
- ⇒ Érthető, világos szabályrendszereket alkalmazzon.
- ⇒ A rövid és hosszú távú célok kitűzésénél fontos a célok közötti prioritás.
- ⇒ Határozott, következetes, de emellett „meleg és támogató” is legyen.
- ⇒ A gyermekkel való kapcsolatában a tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés jellemezze.
- ⇒ Konfliktus esetén rendkívül tapintatosan és kizárólag a gyermek érdekeit figyelembe véve kell közelíteni a megoldás felé.
- ⇒ Az érzelmi nevelés a beszoktatástól az óvodáskor végéig tart.
- ⇒ Nagyon fontos a gyermek-óvónő együttműködése, a tevékenységek sokaságának szervezése, s az legyen érdekes, a gyermek életkorának megfelelő.
- ⇒ Az óvodában eltöltött időszak, általában 3 év, legyen áthatva a szeretetteljes légkörrel, fontos szerepet töltsön be az érzelmi nevelés.

⇒ A gyermeki magatartás alakulás szempontjából legyen modellértékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

3.3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A nyelv az emberek közötti kommunikációs eszköze. Hidat képez az emberi kapcsolatokban és a legfontosabb médium, hogy más emberekkel kapcsolatba lépjünk, gondolatainkat, és érzéseinket kifejezzük, kíváncsiságainkat, óhajainkat közöljük, élményeinket feldolgozzuk, cselekvéseket tervezzünk, összefüggéseket megérthessünk és tapasztalatokat cseréljünk. A beszéd fejlődése és ápolása rendkívüli szociális jelentőséggel bír a gyermek életében.

Az óvodai anyanyelvi nevelés általános célja:

A 3-6 éves gyermekek beszédészlelésének beszédmegértésének fejlesztése, változatos módszerekkel, különböző tevékenységei formák nyelvi és kommunikációs képességeik kibontakoztatása az iskolaérettség követelményeinek megfelelően. A hátrányos helyzetből érkező gyermekek beszédmegértésének, szókincsének fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés feladata:

Az Óvodai Nevelés Alapprogramjának szellemében valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságára -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség -) fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Részletesebben:

- ♦ az anyanyelv ismertetése, megbecsülésére, szeretetére nevelés, beszélő környezettel helyes minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével)
- ♦ a gyermek természetes beszéd- kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése,
- ♦ az intellektuális érzelmek és képzelet alakítása:
- ♦ meghitt beszélgetésekkel,
- ♦ érzelmeket, gondolatokat kifejezve szavakkal, mondatokkal, metakommunikációs eszközökkel.
- ♦ a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése,
- ♦ a gyermek közléseinek meghallgatásával, a gyermeki kérdések érvényesülése, támogatása.
- ♦ Képessé tenni a gyermeket a feléjük áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére,
- ♦ Képessé tenni arra, hogy saját érzelmeiket, gondolataikat szóban pontosan és hatásosan ki tudják fejezni.

Az óvodapedagógus feladata az anyanyelvi nevelésben:

- ⇒ Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- ⇒ Valamennyi értelmi képesség és a kreativitás fejlődését elősegítő környezet biztosítása.
- ⇒ Ügyeljen a megfelelő hangképzésre, beszédtempójára, stílusára, hangsúlyára, hanglejtésére, mintaszerű tiszta beszédére. Mindig érthetően, egyszerűen, világosan az adott szituációnak megfelelően fejezze ki magát.
- ⇒ Családlátogatások / a törvényi előírások megtartása mellett/ során fontos a háttér megismerése, a családokkal való folyamatos kapcsolattartás, együttműködés az anyanyelvi nevelésben.

- ⇒ Folyamatosan kísérje figyelemmel a gyermekek anyanyelvi fejlettségi szintjét.
- ⇒ Lehetőséget kell biztosítani minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- ⇒ Képessé kell tenni a gyermekeket arra, hogy másokat is meg tudjanak hallgatni!
- ⇒ A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- ⇒ A beszédszínvonal emelése, olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- ⇒ Beszédmegértés fejlesztése + beszédészlelés fejlesztése.
- ⇒ Beszédtechnika – légzéstechnika – fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- ⇒ A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- ⇒ A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása, logopédus segítségével.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- ⇒ A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységet, amelyen keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- ⇒ A gyermek személyiségének kibontakoztatása személyre szabott pozitív egyéni fejlesztő értékeléssel.
- ⇒ Minden esetben elegendő idő, hely megfelelő mennyiségű eszköz, legyen szükség szerint ötlet.
- ⇒ Élmények nyújtásánál segítse elő sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakítását az óvodai csoportba – tágabb környezetben – helyi lehetőségek, hagyományok megismertetésével, kihasználásával.
- ⇒ Adja meg a gyermek számára az önállóan megválasztott belsőből fakadó tevékenységre a lehetőséget.
- ⇒ A tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira.

Óvodapedagógus feladata a képességek fejlesztésében:

- ⇒ Folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségét.
- ⇒ Folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek birtokában végezzen további fejlesztést.
- ⇒ A kiemelkedő képességű, vagy részképesség fejlődésben elmaradt gyermekekre, egyéni szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást.
- ⇒ Minden gyermek képességét önmagához, a saját lehetőségéhez – viszonyítva igyekezzon fejleszteni.
- ⇒ A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenység biztosítása.
- ⇒ A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának feladattudatának fejlesztése.
- ⇒ A jobb, gyorsabb megismeréshez, fejlesztéshez alkalmazzon mérési – értékelési eljárásokat.
- ⇒ Szükség esetén minél előbb megfelelő szakembertől segítség szakvélemény kérése.

Az anyanyelvi tevékenységek tartalma:

- ❖ Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését. Rendkívül fontos, hogy az óvodapedagógus minden lehetőséget megragadjon arra, hogy az egész nap folyamán a nap minden percében – játék, mese-verselés, ének-zene, dalos játékok, vizuális-, mozgásos tevékenységek a környező világnak tevékeny megismerése, a munka, a tanulás során – a gyermekek kifejező képességének, szókincsének, beszédértésének – a beszédöröm biztosításával – folyamatosan fejlessze.
- ❖ Az óvodában a gyermek alaptevékenysége a játék.

- ❖ Az anyanyelvi nevelésben – a célok elérése érdekében alapvetően fontos, figyelni és felhasználni a gyermeki játékot. /Eszköz, élmény, sok-sok idő biztosítása stb.)
- ❖ **Fontos!** az anyanyelvi játékok tudatos felhasználása.

Játékos gyakorlatok alkalmazása során elsajátítják a különböző szabályokat, normákat. Meg tanulnak alkalmazkodni egymáshoz, együttműködni társaikkal. A gyermekek – gyakran – indulatosan, önuralom hiányában beleszólnak egymás és a felnőttek beszédébe. Meg kell szokniuk, hogy türelmesen várjanak.

Az életre nevelés szempontjából nagyon fontos olyan játékok kialakítása, mely során a gyermekek váratlan szituációkba kerülnek, pl.: ha segítséget kell kérniük, /mit tennél, ha lemaradnál a vonatról? stb./, ezek a játékos beszélgetések magabiztosabbakká teszik a gyermekeket.

Figyelnünk kell az anyanyelv szempontjából a mozgás és a beszéd koordinálására, ép úgy, mint a nem verbális kommunikáció fejlesztésére. Ebben segítenek a különféle érzékszervi játékok /pl.: látásfejlesztés, mi változott meg? Memória játékok, képdominó, puzzle játékok stb./.

Ha beszélünk, vagy beszélnek egymással fontos, hogy egymás szemébe nézzünk – a szemkontaktus fenntartása.

A beszoktatás időszakában felmérjük a beszédfejllettség szintjét és ehhez igazítjuk a fejlesztést. A báb segítségével csökken a gyermekek szorongása, beszédfélelme, könnyebben megnyílnak.

A hétfői napokat célszerű kijelölni az otthonról, vagy bárhonnak /kirándulások stb/ hozott élményekről, történeésekről meghitt közvetlen hangú beszámolókra. Ilyenkor beszédkedvük óriási. Jó alkalom ez, egymás türelmes meghallgatására is.

A csendes, bátortalan beszédű gyermekek inkább a négy szemközti beszélgetések során nyílnak meg – fontos számukra is biztosítani ilyen alkalmakat.

A nap további részét anyanyelvi játékokkal, dramatizálással, bábozással, mesével, könyvnézegetéssel is színesítjük. Rá kell „ébreszteni” a kisgyermeket a könyv tiszteletére, hogy majd olvasni szerető felnőtté válhassanak.

Ha beszéd-rendellenességet, beszédszervi problémát észlelünk, vagy érthetetlen beszédű – esetleg egyáltalán nem beszélő – gyermekkel van dolgunk, szakember segítségét kérjük. /Pedagógiai szakszolgálat/

Logopédiai foglalkozások

Óvodánkban logopédus foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel. A csoportból viszi ki őket, az erre a célra kialakított logopédiai helyiségben, ahol a **megfelelőeszközök rendelkezésre állnak**.

A logopédus minden év szeptemberében **felméri** az óvoda minden gyermekét. A logopédus szülői értekezleten **tájékoztatást tart** gyermekeik pillanatnyi beszédállapotáról és szükség esetén korrekciót javasol.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1. Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Intézményünkben a meghatározott és vállalt céloknak, feladatoknak a megvalósításához szükséges feltételrendszer biztosítva van, mind személyi, mind tárgyi, mind szervezés terén. A szükséges hiányokat jelezzük a fenntartó felé.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató, attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az óvodában dolgozó alkalmazottak száma:	13 fő
Óvodapedagógusok:	5 fő
Dajkák:	3 fő
Pedagógiai asszisztens /határozott időre/:	1 fő
Egyéb munkakörben (konyhai alkalmazottak):	3 fő
Felsőfokú végzettségű főállású óvónők száma:	6 fő
Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajka:	3 fő
Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállásúak száma:	
szakácsnő	2 fő
élelmezésvezető	1 fő

Az óvoda pedagógusai közül 1 fő rendelkezik felsőfokú gyógypedagógiai asszisztensi szakképesítéssel, 2005 évtől 1 fő gyógypedagógiai főiskolai végzettséggel.

Az ÁMK válásunk után nőtt a gyógypedagógus létszám 2 főre.

2015 óta 1 óvodapedagógussal kevesebben vagyunk. Igyekszünk megoldani a problémát. Azonban nehézségek várhatóak a 2017-2018 nevelési év második felétől, hiszen két kollégánknak nyugdíjazását kérte. A problémánkat jeleztük a fenntartónak.

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Pedagógiai munkánkat nagy odaadással, hivatástudattal végezzük. Folyamatosan tovább képezzük magunkat, a legújabb elméleti kutatási eredményekkel erősítjük a soha nem nélkülözhetetlen gyakorlati tapasztalatokat. A szülői házzal élő, napi kapcsolatunk van, jó a velük való együttműködésünk. Az óvodapedagógus és a gyermek közötti mély érzelmi kapcsolat, az óvodapedagógus nyugodt, gyerekekre odafigyelő, kedvességet sugárzó magatartása elősegíti feladataink eredményes megvalósítását. Rendelkeznünk kell nagyfokú empátiás készséggel, jó megérző és improvizatív készséggel, türelemmel. Hagyjunk időt a felfedezésre, ennek örömét éljük át a gyermekekkel, nem a gyermek helyett, hanem velük gondolkodunk.

Községünkben a gyermekjóléti szolgálatot az ISZI Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat - Abasár látja el, óvodánk gyermekvédelmi felelősével. Megbeszélik az aktuális problémákat, feladatokat, tapasztalataikat megvitatják.

A beszédhibás gyermekek ellátását segíti a Gyöngyösről kijáró gyógypedagógus-logopédus végzettségű pedagógus. Ez nagy könnyebbség a gyerekek és a szülők részére, hiszen nem kell beutazni a városba.

Az egyéni fejlesztéseket két gyógypedagógiai főiskolai végzettségű óvodapedagógus látja el kötelező óraszámukon belül.

A nevelésben mindannyiunknak fontos szerep jut, e munkában senki sem alárendelt, az eredmény az együttműködés függvénye.

Nevelőmunkánkat közvetlenül segítő dajkáink szakképzettek.

Az óvoda saját főzőkonyhával rendelkezik. Az élelmezésvezető és a konyhai dolgozók szakképzettek – 220 – 250 főre főznek, innen étkeznek az iskolás gyerekek, az idősek és kívülállók. Óvodásainknak biztosított a napi háromszori megfelelő mennyiségű, minőségű és időben történő étkeztetés.

Az óvodapedagógus és a dajka modell szerepe

Óvodáskorban, de a későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelő erő egyike. Ezért nagyon fontos, hogy mit és hogyan mondunk, miként viselkedünk, hogyan öltözködünk stb.

Sok múlik, azon milyen értékeket preferál az óvodapedagógus, a dajka és a gyermek környezete, azon belül a család.

Előfordulhatnak értékkonfliktusok a család és az óvoda között. Ilyenkor tapintatosan, a gyermek érdekeit figyelembe véve kell közelíteni a megoldás felé. A gyermek már megtanul és magával hoz bizonyos értékeket a családból, amelyeket az óvodában is tiszteletben kell tartani.

Az óvodai életben az óvodapedagógus átvállalja az anya szerepét, így az ő biztonságot és harmóniát sugárzó egyénisége hatni fog a gyermeki személyiség fejlődésére. A biztonságérzet egyik biztosítója a testi kapcsolat. Még a 6-7 éves gyermek is igényli a gyakori simogatást, szeretgetést, ölelést.

A gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése a felnőttől is másfajta beállítódást viselkedést igényel. El kell fogadni, hogy nemcsak ő irányíthatja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös. Ez a pedagógusi attitűd feltételezi az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét. Tudomásul kell vennünk, hogy olyan nevelő képes a gyermeket az életre, az önálló gondolkodásra serkenteni, aki maga is rendelkezik ezekkel a képességekkel.

Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése.

A helyi óvodai pedagógiai programunk megvalósítása során a dajkák munkája az óvodapedagógusokkal összehangoltta válik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki épp úgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékozott legyen az óvoda és az adott óvodapedagógus nevelési elképzeléseit, módszereit illetően. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. A nevelési tervet az óvodapedagógus folyamatosan ismertesse a dajkával.

4.2. Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Ezen dokumentációt a nevelőtestület véleménye alapján a mellékletben található meg.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánk csoportszerkezete:

Három osztott csoporttal működik az óvodánk. Nevelőtestületünk a homogén életkorú csoport szervezését részesítette előnyben. Ebben a formában tudjuk a leghatékonyabban megvalósítani az egyéni fejlesztést, mivel magas számban vannak jelen a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű gyerekek.

A csoportok szervezésénél a gyermekek életkorát vesszük figyelembe. A kis-, középső- és nagycsoport napi életét úgy szervezzük, hogy lehetőség adódjon közös tevékenységekre.

Napirendünk rugalmasan alkalmazkodik a gyermekek egyéni igényeihez, szükségleteihez, az évszakokhoz, a helyi adottságokhoz.

A heti rendünk nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy környezeti téma köré csoportosítva, nem projektben tervezünk, de körbejárva dolgozzuk fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző tevékenységi területeken keresztül. Kivételt képez a mozgás, az eszköz- és helyigénye miatt.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melynek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú /5-35 perces / csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

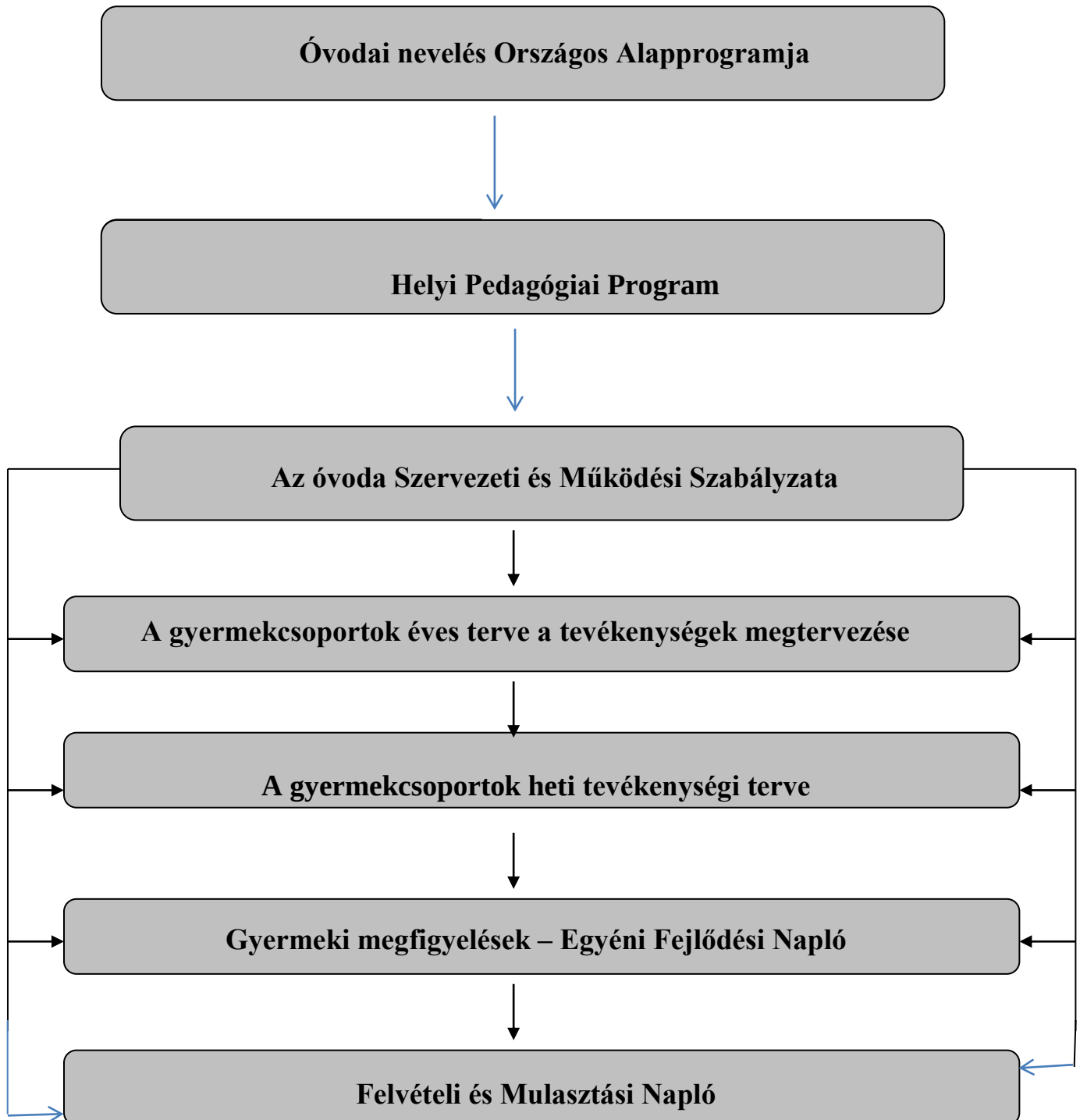
Napirend

(szeptember 1-től augusztus 31-ig)

Idő	Tevékenység
7.00-7.30	Játék /az ügyeletes csoportban/
7.30 – 11.50	Játék a saját csoportban és a szabadban. Közben 8.30-9.00 folyamatos reggeliztetés. Kb. 9.00-9.45 szervezett, irányított tevékenységek (vers – mese, ének – zene – énekes játék, rajzolás – mintázás – kézi munka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése. Kb. 10.30-11.45 játék, mozgás a szabadban párhuzamos tevékenységek: Szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység Irányított mozgásos tevékenység, egészségfejlesztő testmozgás
11.50-13.10	Öltözködés, mosdóhasználat, étkezés; átöltözés, lefekvés; mesehallgatás
13.10 - 15.00	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés Közben 14.30-tól folyamatos felkelés, átöltözés, mosdóhasználat, folyamatos uzsonnázás és játék

4.4. Az óvoda szakmai dokumentumainak kapcsolata és egymásra épülése

4.5. A gyermeki személyiségfejlődés nyomon követésének módszerei és rendje

A célok eléréséhez szükséges a fejlesztő folyamat ellenőrzése, az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig. Ez magában foglalja egyrészt a gyermek és környezetének, fejlődési jellemzőinek, másrészt az óvodapedagógus nevelői hatékonyságának tudatos nyomon követését.

Pedagógiai diagnosztikai eszközök:

- Anamnézis (tájékozódunk a gyermeket érintő családi jellemzőkről, ennek kitöltése önkéntes alapon történik az óvodába lépéskor)
- Fejlődési napló - a gyermeki fejlődés folyamatának nyomon követése (lásd. Melléklet)
- Az egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumainak tervezési időkerete folyamatos
- DIFER –az elemi alapkészségek mérése
- Megfigyelési szempontok, eredmények új gyermek esetében

Óvodavezető pedagógiai működési munkaterve:

Tervezési időkeret: egy nevelési év

A program és a csoporttervek között a munkaterv összekötő kapocs.

Gyermeccsoportok nevelési, fejlesztési terve:

Tervezési időkeret:

- Nevelési terv – egy nevelési év, értékelés a fejlődés jellemzői alapján /szükség szerint három havonkénti bontással, a csoport óvónők megbeszélése és a vezetővel történő egyeztetése alapján/
- Tevékenységi terv/ tematikus terv – éves anyaggyűjtés (egy nevelési évre), heti bontásban /5 hétre előre konkrét tervezés/
- Teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységekhez kapcsolódó szervezési feladatok /havi bontásban/

4.6. Az óvodánk hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei

Minden ünnepet, egyéb rendezvényt hosszabb előkészület előz meg, amelyhez az óvodapedagógusok a gyerekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítunk változatos tevékenységeket. A hagyományok ápolása közben az együttjátzás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozást. Az ünnep fényét emeli a feldíszített csoportszoba, a gyermekek és felnőttek ünneplő ruhája, a meglepetések.

Ügyelünk arra, hogy a vidám felszabadult hangulatot ne zavarja meg a gyermekeket megterhelő, esetleg szorongással járó szerepeltetése, betanult szólamok.

Csoporton belüli hagyományok, ünnepek:

Név – és születésnapok:

Célunk:

A halmozottan hátrányos, a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek közül sokuknak nincs lehetőségük a családon belüli ünneplésre. Ezt az élményt szeretnénk számukra biztosítani a csoporton belüli ünnepléssel.

Akinek név- és születésnapja van, felköszöntik kívánsága szerint dallal, verssel, mesével, mondókával. Ünnepi asztalnál foglalnak helyet. Az ünnepeket mindkét alkalommal jelképes ajándékot kapnak, melyet haza is vihetnek.

Állatok világnapja – október 4:

Célunk: közvetlen tapasztalatok gyűjtése az állatok életmódjáról, gondozásukról, táplálkozásukról és az emberi gondoskodás nélkülözhetetlenségéről. Az állatok védelme, szeretete. A gyermekek érzelmeire alapozva az állatokhoz való pozitív viszony építése, elmélyítése.

Ezen a napon minden az állatok körül forog. Állatos meséket hallgatnak a kicsik, állatfigurákkal játszanak, ismeretterjesztő könyvekből tudhatnak meg érdekességeket, állatokról szóló dalokkal és mondókákkal szórakozhatunk. Lehetőség szerint szülői segítséget is kérünk: különböző háziállatok behozatala az óvoda udvarára /előre leegyeztetett időpontban és állatorvosi igazolás mellett/

Advent:**Célunk:**

Ünnepvárás. A karácsonyi készülődés, örömteli ünnepi hangulat megteremtése.

Elkészítjük minden csoportban az adventi koszorút, melyen minden héten meggyújtunk egy - egy gyertyát, közben énekelünk, játszunk, beszélgetünk.

Községünk adventi gyertyagyújtásán is részt veszünk.

Mikulás várás:**Célunk:**

E nagyon régi népszokás megőrzése, ápolása. Élmény és örömszerzés a gyermekek számára.

Az előkészületek minden csoportban nagy örömet jelentenek. A gyerekek által készített alkotásokkal díszítjük a csoportszobát, tesszük hangulatossá, és várjuk, hogy meglátogasson a Mikulás. Versekkel, dalokkal köszöntjük és ő átadja a várva-várt ajándékát.

Karácsonyi előkészület:**Célunk:**

Az egyik legszebb családi ünnep várásának érzelmi előkészítése, az ajándékozás hangulati, örömteli érzésének megalapozása.

A várakozás időszakában közösen a gyermekekkel díszítjük fel a csoportszobát, ezzel is ünnepi hangulatot varázsolva. A karácsony előtti héten lázas készülődés folyik mindhárom csoportban. Sokat beszélgetünk a családról, az összetartozásról, az egyik legszebb érzésről, a szeretetről.

Március 15 –e - Nemzeti Ünnepünk:**Célunk:**

A gyermekek identitás tudatának felébresztése, megalapozása. Hazaszeretetre, hazafiasságra nevelés. Tudják, hogy magyarok vagyunk és más népek is élnek a földön.

Életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő irodalmi és zenei anyaggal emlékezünk meg az ünnepről. Színes, változatos, igaz történetekkel, élményekkel tesszük feledhetlenné ezt az ünnepet.

A víz világnapja – március 22:**Célunk:**

A gyermekek ismerjék meg, milyen fontos láncszem az ökológiai folyamatban a víz.

Ezen a napon nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy a víz, mint egyik őselemünk minél változatosabb formában ismerjék meg, fedezzék föl a gyermekek. A mindennapjainkban is gyakoroljuk a víz takarékos használatát. Ellátogatunk a faluban található Bene-patakhoz, halastóhoz. Ismereteket, tapasztalatokat gyűjtünk, megfigyeljük, megbeszéljük a látottakat.

Húsvéti készülődés:**Célunk:**

A locsolás, mint népszokás felelevenítése, megőrzése. Nagytakarítást végzünk a gyerekekkel közösen. Az általuk készített hímes tojásokkal díszítjük a csoportszobát és ágakat hajtatunk. A fiúk locsolóverset tanulnak.

A Föld napja – április 22.**Célunk:**

A gyermekek tudják, hogy a Föld az, ahol élünk. Óvni, védeni kell, nem szabad szennyezni.

Ezen a napon olyan játékokat játszunk, olyan könyveket nézegetünk, melyek e témakörhöz kapcsolódnak. Megismerkedünk a földgömbbel, földünk más népeivel, kincseivel.

Óvodánk gyermekközösségével kapcsolatos hagyományok, ünnepek:**Télbúcsúztató népszokás:****Célunk:**

A néphagyomány megismertetése, megőrzése.

Erre a napra szalma bábut készítünk, melyet mind a három csoport az óvoda udvarán közösen eléget, hangos sikítások, zörgések, dobolások közepette. Ide illő mondókákat, dalokat zenés kísérettel énekelünk.

Májusfaállítás:**Célunk:**

Hagyományörzés, hagyományápolás.

Minden csoportból a fiúkkal az udvaron májusfát díszítünk színes szalagokkal. Amikor kész, küldöttség érkezik a lányokért. A feldíszített fa körül körjátékokat játszunk. Így ünnepeljük a természet újjászületését.

Pünkösöd:**Célunk:**

E népszokás megismertetése, megőrzése, ápolása.

Óvodai gyermekközösségünk együtt ünnepel, lehetőség szerint piros ruhában. Játékos versengés során választjuk meg a pünkösdi királyt és királynét mindhárom csoportban. Korona kerül a királyok és a királynék fejére, melyet a nap folyamán viselhetnek és hazavihetnek a szerencsés nyertesek. A versenyekben résztvevő gyermekek is ajándékot kapnak, senki sem távozik haza ezen a napon üres kézzel az óvodából.

Anyák napja:**Célunk:**

Az anya – gyermek kapcsolatának elmélyítése, erősítése.

Előző héten a gyermekek ajándékot készítenek édesanyjuknak, nagymamájuknak. Folyamatosan szépítjük a csoportszobát a gyermekekkel közösen, az ünnepnapon virágokkal díszítjük. Dallal, verssel, zenével köszöntjük az ünnepelteket. A gyermekek átadják ajándékaikat, ezután közös játék, tánc, rajzolás következik.

Madarak és fák napja – május 10:**Célunk:**

A természet és az állatok szeretetének, megóvásának közvetítése a gyerekek felé.

Minden lehetőséget megragadunk, hogy megismertessük a gyermekekkel a fákat és madarakat, mint élőlényeket. Felhívjuk a figyelmüket, hogy nem szabad bántani őket. A földre lehullott részeiket /toll, csigaház, termés, toboz, falevél/ gyűjtjük, melyeket az élősarokban helyezünk el.

Gyereknapi - május utolsó hetében:**Célunk:**

Felejthetetlen, élmény teli, izgalmas, játékos, felhőtlen szórakozásban, kikapcsolódásban legyen része a gyermekeknek.

Igyekszünk olyan programokkal kedveskedni: ahol a szülőkkel együtt közösen játszhatnak, tevékenykedhetnek.

Nagycsoportosok kívánság hete - május utolsó hete:**Célunk:**

Az iskolába készülő gyermekek óvodai életének lezárása.

Ezen a héten a gyermekek kívánságai szerint állítjuk össze az étlapot és a napi programokat. A hét utolsó napján, közös játékon, ünnepi ebéden vesznek részt. Hagyományhoz hűen elültetésre kerül a rózsa.

Kirándulások/Rendelkezésre álló anyagi források függvénye/:**Múzeumlátogatások:****Célunk:**

Ismerjék meg a múzeumokat, mint intézményt. Felkelteni a gyermekek érdeklődését, hogy szeressék a múzeumokat, ismerjék meg a helyes viselkedési formát, fogadják el, próbálják be is tartani azokat.

A múzeumokban élményt, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, elegendő időt hagyva nekik az elmélyült nézelődésre. Kisebb csoportokban haladunk, hogy a látottakat meg tudjuk beszélni, a gyermekekben felmerülő kérdésekre válaszolni tudjunk.

Állatkert látogatás:**Célunk:**

Ismerkedjenek meg a valóságban és figyeljenek meg néhány vadállatot, hüllőt.

A személyes élmény és tapasztalatszerzés során lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára az állatok megfigyelésére: legfontosabb ismertető jegyeik, hasonlóságaik, különbségeik megfigyelésére. Kérdésekkel ösztönözzük őket, hogy szóban is fejezzék ki gondolataikat.

Színházlátogatás:**Célunk:**

Irodalmi és esztétikai élménynyújtás, ismeretanyag bővítés, szókinccsgyarapítás.

A csoportoknál ünnepi alkalommá válhat, mivel a családok többsége nem tudja biztosítani gyermekük számára ezt az élményt. Igyekszünk életkoruknak megfelelő előadásokat kiválasztani, megismertetjük velük a helyes magatartási szabályokat, szokásokat.

Egyéb rendezvények: az óvoda és a család közös rendezvénye**Farsang – vízkeresztől-hamvazószerdáig:****Célunk:**

E népszokás megismertetése, megőrzése - vidám, álarcos felvonulás, mulatozás, evés-ivás.

Mindhárom csoport együtt ünnepel a szülőkkel, barátokkal, rokonokkal. A hangulatot fokozza az álarcos felvonulás, amely évek óta nagy népszerűségnek örvend. A szülők, nagyszülők keze munkáját dicsérik az ötletes jelmezek. Az óvodapedagógusok, dajka nénik, szülők, vendégek együtt játszanak, táncolnak, mulatoznak a gyerekekkel.

Családi délelőtt:**Célunk:**

A szülői házzal és a civil szervezetekkel való együttműködés erősítése, ápolása.

Ezen a délutánon versenyjátékokat szervezünk a családoknak, amelyben mindenki kiveheti részét a legfiatalabbtól, a legöregebbig. A résztvevő családok emléklapot kapnak, a gyermekek pedig az óvodapedagógusok apró ajándékait vihetik haza. A konyhás nénik a „megfáradt versenyzőket” üdítővel, süteménnyel kínálják. Közben lehetőség nyílik ismerkedésre, közös beszélgetésre, barátkozásra. Hagyomány, hogy ilyenkor a nyugdíjas klub is képviselteti magát, aktív résztvevője rendezvényünknek. Közös játékkal, tánccal zárul a nap.

4.7. Óvodánk kapcsolatai

Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek feltétele a családdal való szoros együttműködés. Formái változatosak, magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Hitünk szerint az óvoda a kisgyermek nevelésének második színtere. Ehhez szükséges a szülőkkel való folyamatos, állandó kapcsolattartás. Ez önértékelésünk egyik standardja. A második a partnerközpontúság, mely társul a nyitottsággal.

Óvodánk kapcsolatot tart más intézményekkel is, amelyek az óvodai élet alatt, valamint az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében. Formái alkalmazkodnak a feladatokhoz és szükségletekhez. A családdal és a szülői munkaközösséggel kapcsolatunk fejlesztését a következő módon valósítjuk meg: kérdőívek kitöltetése, összegzés, a pedagógusok felállítják a kiértékelésből az erőseket és a fejlesztendő területeket.

Család:

- Családlátogatás, a gyermekek megismerése az óvodába lépés előtt
- Napi, személyes kapcsolat az óvodai élet kapcsán
- Folyamatos tájékoztatás a gyermek egyéni fejlődéséről, a képességszint mérésekről, azok eredményeiről
- Új gyermekeknél egyénre szabott befogadás
- Szülői értekezletek.
- Fogadó órák – szükség szerint, pedagógus vagy szülő igénye szerint
- Hagyományok, ünnepek, rendezvények – Farsang, Anyák napja, Családi délelőtt, Nagycsoportosok hete,
- Nyílt nap megtartása

Szülői Szervezet:

- Megbeszélések az aktualitásoktól, feladatoktól függően
- a nevelőtestületi munka segítése

- az óvodába járó gyermekek szüleinek képviselte a szülői kötelességek és jogok gyakorlása érdekében
- az óvoda és az otthon közötti aktív együttműködés elősegítése
- a gyermeki jogok érvényesülésének figyelemmel kísérése
- a nevelők kéréseinek közvetítése a szülők felé
- a szülők bevonása az óvoda környezettudatos, környezetbarát nevelési elveinek segítésébe
- az óvodai hagyományok ápolásában, az óvoda aktuális ünnepeinek, programjainak megszervezésében való segítségnyújtás.

Nagyfügedi Arany János Általános Iskola, Nagyfüged:

- Kölcsönös látogatások a nagycsoportosak és a leendő 1. osztályos tanító néni között
- A nagycsoportosak látogatása az iskolába
- A leendő elsős tanító néni meglátogatja a nagycsoportos gyerekeket
- Az iskola igazgatója és a tanító néni szülői értekezleten tájékoztatót ad
- A volt nagycsoportos óvodapedagógusok meglátogatják az 1. osztályos gyermekeket
- Egymás rendezvényein való részvétel
- A gyermekek fejlődésének után követése az iskola első évében
- Tapasztalatcsere

Polgármesteri Hivatal:

- Munkakapcsolat az aktualitásoknak megfelelően.
- A fenntartó által szervezett fórumokon való részvétel.
- Ünnepeinkre, rendezvényeinkre meghívjuk községünk vezetőit
- Segítségnyújtás a faluban élő óvodás gyermekek felkutatásában, jelzés a beköltöző családokról.

Roma Nemzeti Kisebbségi Önkormányzat:

- Szoros együttműködés a cigány gyermekeket érintő kérdésekben, az aktualitásoknak megfelelően.
- Rendezvényeken való részvétel.

- Patronálás a lehetőségekhez mérten

Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsága-Eger:

- Igény szerinti felmérés, szakértői vizsgálatok.

POK

- Szakmai továbbképzések, fórumok, programok.

Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gyöngyösi Tagintézménye-Gyöngyös:

- Tanulási nehézségekkel és magatartási zavarokkal küzdő gyermekek szakértői vizsgálata, fejlesztési tanácsok óvodapedagógusoknak.

Logopédia:

- Megállapodás alapján, helyben foglalkozik logopédus a gyermekekkel

Közművelődési Intézmények:

Községi Könyvtár - Nagyfüged:

- Gyermeccsoportok ismerkednek a könyvtárral, foglalkozások megszervezése, könyvkölcsönzés.

IKSZT Művelődési Ház - Nagyfüged:

- Rendezvények megtartása, gyermek előadások megtekintése.

Mátra Művelődési Központ - Gyöngyös:

- Gyermekek előadások megtekintése.

ISZI Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat - Abasár:

Esélyegyenlőséget segítő feladatok:

- Rendszeres, szoros kapcsolat a hátrányos és/vagy veszélyeztetett gyermekek ellátása érdekében.
- Közös családlátogatás
- Jelzőrendszer működtetése
- Szülők támogatása
- Közös megbeszélések
- Folyamatos kapcsolattartás

Egészségügyi Szakszolgálat:

Háziorvos:

- Évente 1 alkalommal szűrővizsgálat

Védőnő:

- Havonta 1 alkalommal tisztasági szűrővizsgálat
- Esetmegbeszélések
- Óvodai beíratás támogatása
- Tanácsadás

Fogorvos:

- Évente 1 alkalommal fogászati ellenőrzés

„Barátság” Nyugdíjas Klub:

- Közös rendezvények szervezése, ajándékozás.

5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

5.1. Játék

Az óvodás életkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze a játéktevékenység. A játék – szabadképzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A gyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. A gyermek felfedező hajlama, kíváncsisága, tevékenységi vágya, a felnőtthöz való hasonlítás igénye, szocializációs indítékai a pszichikus szükséglet rangjára emelik a játékot.

A játék sokoldalúan fejleszti a gyermeket, játéktevékenysége közben felfedezi, megismeri környezetét, felismeri önmaga lehetőségeit és korlátait. E tevékenység közben jönnek létre gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzelemvilága, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata. Fejlesztőhatással van a játék a nagy és finommozgásokra, a figyelemre, a megfigyelőkészségre.

Célunk:

A gyermekeknek a játék alapvető létforma, legfőbb élményforrás legyen. A mindennapjait átszövő komplex, kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé váljon, mely elősegíti személyiségük fejlesztését.

Feladataink:

- nyugodt, derűs, megfelelő csoportlégtér biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése
- napirenden belül elegendő idő és megfelelő hely biztosítása
- a játékhoz megfelelő térfelosztás, ami a könnyű és biztonságos mozgás lehetőségét szolgálja
- a játékhoz egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő eszközök biztosítása
- egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz – a mozgásos, a gyakorló, a szerepjátékhoz, az építő, konstruáló játékhoz, barkácsoláshoz, a szabályjátékhoz, a dramatikus játékhoz és a bábozáshoz
- az óvodapedagógus tudatos jelenléte, amely biztosítja az indirekt irányítás felelősségét
- Az óvodapedagógus utánozható mintaadása, kezdeményező készsége, élményt adó, nyújtó segítése a játékfolyamatokban, melynek a végéig bevonható társa maradjon.
- A felnőtt jelenléte tegye lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.
- fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése

Az óvodai nevelés folyamatában a játékot nevelési céljaink, feladataink elérésének legfontosabb eszközének tekintjük.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte lehetővé teszi a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű,

elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

A gyermek játéka fejlődésének alapja. Játékának megfigyelése során képet kapunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről.

Nagyon fontos a játék fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtése, amelyek kedvezően hatnak a játék kialakulására, a gyerekek játékkedvére, ösztönzi őket és általa sokoldalúbbá válhat.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Megfelelő csoportlégkör

A nyugodt, derűs, megfelelő csoportlégkör biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális-interkulturális szemlélettel a játékra közvetlen hatással van.

A különböző élethelyzetekben és tevékenységekben biztosítjuk a gyerekek önállóságát. Az óvodában eltöltött időben sokféle fejlesztő játéklehetőséget kezdeményezhetnek és játszhatnak. A gyerekek tapasztalatainak gazdagításával, játékkedvük fokozásával, az együttjátszás igényének felébresztésével fokozzuk a játék kibontakozását, fejlődését.

Megfelelő hely a játékhoz

A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos, mert a különböző jellegű játékok más és más helyet igényelnek. A csoportszobában biztosítjuk a helyet a nagyobb mozgást igénylő játékokhoz (autózás, labdázás, dalos játék, stb.), a szőnyegen az építéshez, konstruáláshoz, az asztaloknál az ábrázoló tevékenységekhez, barkácsoláshoz, logikai játékok játszásához. Lehetőséget adunk a játékkuckók létrehozására. Kialakítjuk az állandó játszóhelyeket, de lehetőséget adunk a gyerekeknek a változtatásra is, rugalmas átalakíthatósággal, átjárhatóság biztosításával.

Az udvaron is változatos tevékenységet biztosítunk (homokozás, szerepjáték, ábrázoló tevékenység, mozgásos játékok, stb.). A gyerekek szabad mozgását, sokféle tevékenységét mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal segítjük, melyek megfelelnek életkori igényeiknek, testméretüknek.

Játékidő

A játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért természetes, hogy a napirendben kiemelt jelentőséget kap, erre a legtöbb időt biztosítjuk, a csoportszobában, a szabadban, az udvaron egyaránt. Lehetőséget adunk az elmélyült tevékenykedésre, játszásra, elképzeléseik megvalósítására az adott csoportra és egyénre szabottan formálódó szokások és normák hangsúlyozásával.

Játékeszközök

A gyerekeknek csoportonként biztosítjuk a megfelelő játékeszközöket. Az eszközök kiválasztásánál, vásárlásánál tudatosan törekszünk arra, hogy fejlesztő hatásúak, motiválóak legyenek, biztosítsák az elmélyült játék kialakulását. A megfelelő készen vásárolt játékeszközök biztosítása mellett meghatározott elemei a játéknak a közösen készített eszközök. A sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök. Napjainkban különösen nagy jelentőségűek, mert nevelőértéke indirekt módon hat a fogyasztói társadalom torz hatásai ellen. Megerősíti a gyermeki kreativitás, önkifejezés, alkotókedv, közös tervezés, együttműködés interakciós kultúra kibontakozását, annak átélését, hogy nem a pénzen vett játék jelenti a legnagyobb örömforrást.

Játékeszközeink esztétikusak, könnyen tisztíthatók, különböző anyagokból készültek, egymással jól variálhatók, méretileg is különbözőek.

Az eszközök biztosításánál figyeljük tapasztalataikat, élményeiket, egyéni fejlettségüket, hogy a kiemelkedő képességű és a fejletlen gyermek is megtalálja a számára legmegfelelőbb játékeszközt, és tevékenységet, ami további fejlődését elősegíti.

A játékszerek a gyerekek számára könnyen elérhető helyen vannak elhelyezve.

Játékfajták

Gyakorlójáték

A gyakorlójáték során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, ismétlésre készíti a gyermekeket és ezek az újraismétlések nagy örömet jelent számára. A sokszori ismétléssel, gyakorlással a különböző funkciók fejlődnek.

A gyakorlójátékokhoz biztosítjuk a mozgásteret, mindazokat a játékszereket, eszközöket, anyagokat, amelyek alkalmasak mozgásigényük, manipulációs vágyuk kielégítésére. A gyakorlójáték lehet mozgásos, manipulációs és verbális.

Mozgásos gyakorlójátékot játszik, amikor felmászik, lemászik, bújik, ugrik, stb., ismerkedik saját testével, testi képességeivel, testrészeivel, testhelyzeteket gyakorol.

Manipulációs gyakorlójáték – építőelemeket rakosgatnak egymásra, egymás mellé, autót tologatnak, kevergetnek, gyurmáznak, homokoznak, firkálnak, tépnek, stb. ismerkednek az őket körülvevő világgal, annak tárgyaival. Megismertetjük ez által az anyagok tulajdonságát, színét, formáját, nagyságát, felületét, szilárdságát.

Megszámláljuk az elemeket, tapasztalatokhoz juttatjuk őket, matematikai ismereteiket bővítjük. Verbális gyakorlójáték – amikor szótagokat, dallamot, mondókát, verstöredéket ismételgetnek. Kihasználjuk ennek a játékfajtának a szociális hatását, mert érdeklődve hallgatjuk a gyermeket és ez által a későbbiek során bátrabban fognak megnyilatkozni.

Építő – konstruáló játék

A gyerekek kockákból, más játékszerekből, különböző anyagokból építményeket, játékszereket hoznak létre. A tapasztalatok hatására spontán építenek, de később az átgondolt, meghatározott céllal végzett építés dominál. Az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállítható játékszer és építőelem ösztönzi a gyerekeket a konstruálásra. Nagyon fontos az eszközök változatossága. A játékeszközök, anyagok biztosításánál figyelembe vesszük a csoport összetételét, fejlettségét, érdeklődését, egyéni képességeiket. Különböző színű, anyagú, méretű és csoportlétszámnak megfelelő mennyiségű építőjátékaink vannak, amelyek összekapcsolhatók, egymásba illeszthetők, belőlük tetszetős építményeket alkothatnak a gyerekek. Kedvelt tevékenységük a homokozás, ehhez jó minőségű és a gyermekcsoport létszámának megfelelő homokozó eszköz áll rendelkezésükre.

Szerepjáték

Ez a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta. A gyerekek szerepjátéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket, élményeiket és az ehhez fűződő érzelmeiket tükrözi. A szerepjáték tükrözi a gyermek önállóságát, kezdeményezését, környezetéből szerzett egyéni benyomásait, személyiségét,

egyéni vonásait, egyéni ismereteit. Fontos, hogy ehhez biztosítsuk a megfelelő feltételeket, helyet, teret, eszközöket.

A szerepjátéknak nagyon nagy jelentősége van a gyermek egész személyiségfejlődésében. A felnőtteket és társakat utánozzák.

Szerepjáték közben gyakorolják a meglévő ismereteiket és újakat tanulnak.

Matematikai ismereteiket gyakorolják, amikor megterítenek az asztalnál a babatányérokkal, annyi babát ültetnek le, ahány tányért kiraktak, stb. A babák név- és születésnapját ünnepelve elmondanak egy-egy mondókát vagy énekelnek nekik.

A babák öltöztetése közben megbeszéljük milyen az időjárás, milyen ruhába öltöztessük őket, hová készülnek, mivel utaznak el.

Szabályjáték

Pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik a játék, ezért a legfontosabb a szabályok betartása és a szabályoknak megfelelő viselkedés. A szabályjátékok során sok ismeretre tesznek szert és gyakorolják is azokat.

A szabályjáték fajtái: mozgásos és értelemfejlesztő szabályjáték.

Mozgásos szabályjátékokhoz tartoznak a testnevelési játékok, dalos népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, labdajátékok, stb.

Fontosnak tartjuk, hogy sok ilyen játékkal ismertessük meg a gyerekeket, hogy bármikor maguk is kezdeményezhessék, eljátszhassák.

Értelemfejlesztő szabályjátékok a társasjátékok, dominók, képes kirakók, kártyajátékok, logikai játékok, nyelvi játékok.

Barkácsolás

A barkácsolás a játék igényéből indul ki és kötetlen. A játékhelyzet határozza meg, nem lehet öncélú. Az elkészített eszközökkel játszanak, legyen azoknak funkciójuk.

A barkácsolásnál sokféle eszközre van szükség, ezért fontos a közös gyűjtőmunka.

Az eszközök a gyermekek számára megfelelő méretűek és könnyen elérhető helyen helyezzük el. Eleinte felkeltjük a gyerekek érdeklődését, hogy előttük javítjuk meg a játékokat, előttük készítünk kiegészítő eszközöket és magyarázattal kísérik a tevékenységet.

A barkácsolás nagyon változatos tevékenységet biztosít a gyerekeknek, pl. ragasztás, vágás, tépés, hajtogatás, festés, szövés, varrás, stb. Közben sok

ismeretet és tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, megmunkálásáról. Sok technikát és munkaformát ismertetünk meg velük, munka közben átéljük az alkotás örömét.

Dramatikus játék, bábozás

A dramatikus játék és a bábozás szoros összefüggésben és kölcsönhatásban áll egymással. Dramatizáláskor a gyermek saját vagy irodalmi élményeit játssza el kötetlen módon. A bábozás a gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, tapasztalatait, elképzeléseit, szociális élményeit játssza el.

A bábjáték forrása lehet: az óvodapedagógus játéka, a gyermek játéka, a barkácsolás közben készített eszköz. A dramatizálás a mozgáson, a beszéden alapul.

Már az óvodába érkezéskor, a beszoktatás idején ismerkedünk a bábokkal. A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében. A közös bábozás a társas kapcsolatok alakulására is hatással van. A báb mögé bújva bátrabban megszólal a gátlásos gyermek is. Élményeiket felelevenítik a bábokkal.

A gyermekek számára megfelelő méretű bábokat biztosítunk, azokat elérhető helyen tartjuk. Vannak ujjbábok, fakanálbábok, kesztyűbábok és fejmaszkok.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- örömmel, felszabadultan játszanak, társaikhoz alkalmazkodnak
- a gyermekek képesek kitartóan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni
- játékaikban dominánsan jelentkezik a szerepjáték
- az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák
- bonyolult építményeket képesek létrehozni
- élvezik a szabályjátékokat és képesek a szabály betartására
- társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által elvárt viselkedési szabályok
- interakciójuk gazdag, kulturált és érthető

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- ♦ A játék számára a feltételek biztosítása: légkör, hely, idő.
- ♦ Egyszerű, alakítható anyagok, eszközök biztosítása.
- ♦ A korcsoportok játékigényének figyelembevétele, kielégítése.
- ♦ Együttjátás fontos szerepet töltsön be.
- ♦ A gyermeki kreativitás kialakulásának elősegítése.
- ♦ Az ismert mesékből tudjanak dramatizálni, eszközökkel el is tudják játszani.
- ♦ Ésszerű szabályok felállása mellett a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- ♦ Gyermekekhez közelálló élmények nyújtása.
- ♦ A gyermek játékának megfigyelése, személyiségének megismerése.
- ♦ A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- ♦ A játékban dominál a szabály és szerepjáték, alkalmazkodnak a játékszabályokhoz.
- ♦ Képesek önállóan szabályokat felállítani, azt betartani és betartatni társaikkal.
- ♦ Képesek játékot vezetni önállóan.
- ♦ Szabadjáték túlsúlyának érvényesítése.
- ♦ A napirendben meghatározott időkeret betartása a játékra.
- ♦ Az óvodapedagógus legyen valódi játszótársa a gyermeknek.
- ♦ Utánozható minta adása a játéktevékenységre.

5.2. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelv fejlesztésének egyaránt fontos eszközei a játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki – érzelmi élményeket adnak. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A mese, a vers a gyermekek érzelmi – értelmi - erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi

értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek. A mese képi és konkrét formában feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A mindennapi beszédétől eltérő nyelvezetű, hangzású, ritmusú irodalmi vagy népi alkotás örömforrás a gyermekek számára. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A cigány szerzők művei által segítjük a cigányság identitástudatának kialakulását és fejlesztését – ez által tudatosan tudják magukat vállalni.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál.

Az anyanyelvi nevelés szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatát áthatja.

Célunk:

A gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mindennapos mese-vers élmények biztosításával.

A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a szókincs bővítésével a helyes nyelvhasználat, a biztonságos önkifejezés megalapozása.

Feladataink:

- naponta változatos irodalmi élmények biztosítása, igényes irodalmi anyag kiválasztásával
- az irodalmi alkotások összeállítása a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének figyelembe vételével
- mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játék feltételeinek biztosítása
- népi hagyományok őrzése, átadása
- személyes példamutatással tiszta, szép beszédre nevelés, az anyanyelv helyes használatának elsajátítása
- cigány versek, mondókák, mesék megismertetése – ismertebb cigány írók, költők művei: Farkas Kálmán, Rácz Lajos, B. Kótya Lilla, Szécsi Magda, Karsai Ervin, stb.

- kiszámolók, csúfolók, altatók különleges nyelvezetének és ritmusának felfedeztetése
- szókincsbővítés, az egyéni képességek fejlesztése
- az óvodai anyanyelvi nevelés elválaszthatatlan a nevelés többi területétől valamennyit áthatja. Feladatunk a hátrányos helyzetből adódó lemaradások folyamatos kompenzálása,- a szegényes szókincs, alacsony beszédszínvonal, kifejezőmód, illemszabályok hiánya – melyek a következő területek fejlesztésével érhetők el:
 - észlelési tapasztalatok szóbeli megerősítése, tudatosítása,
 - szókincsbővítés – tárgyak, cselekvések, események, térbeli viszonyok, színek, formák, méretek, azonosságok, különbözőségek meghatározásával.
 - irodalmi élmények feldolgozása, beszédhibák kiszűrése, javítása (logopédus)
 - a beszédkedv fokozása, beszédkészség fejlesztése,
 - anyanyelvi játékok alkalmazása,
 - figyelünk arra, hogy egyetlen gyermeket sem gátoljon nyelvi lemaradása a megismerő tevékenységekben, társas kapcsolatok alakulásában,
 - külön figyelmet fordítunk a nyelviileg gátolt gyermekekre, felderítjük a probléma okait, megkeressük a fejlődés lehetőségeit. Szükség esetén logopédushoz fordulunk.

Feladatunk, hogy a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő beszédhelyzeteket teremtsünk és ennek megfelelő irodalmi alkotásokat válasszunk. Az irodalmi anyagot úgy állítjuk össze, hogy tartalmazzon mondókát, verset, mesét, elbeszélést, folytatásos történetet, a népi, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A mese, a vers a bábozás és a dramatizálás az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít.

Oldják a szorongást, önkifejezési, önmegvalósítási lehetőséget nyújtanak, bátrabban megszólalnak a gátlásosabb gyermekek is, így ez a kommunikáció fejlődését segíti. E nélkül lehetetlen az olvasóvá válás.

Külön hangsúlyt fektetünk a mesék élményszerűbbé tételére (képek, bábok, leporellók)

A napi tevékenységek során többször is mondunk – a helyzethez illő – mondókát, rövid verset.

Alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, illetve lehetőséget adunk az általuk kitalált történetek elmondására. A gyermekek saját vers – és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben a gyermekek beszélnek arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja őket.

Példamutató, tiszta és szép beszéddel mintát nyújtunk, ösztönzést adunk a gyermekeknek a beszédre. Ezért ügyelünk beszédünk stílusára, hanglejtésére, dinamikájára, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Figyelünk arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. Nem vesszük el a gyermekek kedvét a folyamatos beszéd-től állandó javítással és figyelmeztetéssel. Dicsérjük, biztatjuk a bátoralanabb gyermekeket, ezzel serkentve őket a beszédre.

A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük. Figyelünk arra a gyermekre, aki beszédhibával, beszédgátoltsággal, beszédbeli elmaradottsággal küzd. Szükség esetén szakember /logopédus/ segítségét kérjük.

Témakörök:

⇒ Népi gyermekjátékok

⇒ Mondókák

⇒ Mozgással kísérhető versek, mondókák

⇒ Bábozás

⇒ Dramatizálás

⇒ Mesék

⇒ Versek

⇒ Történetek

⇒ Elbeszélések

⇒ Szituációs játékok

Mese:**3-4 éves korban**

A mesék cselekményét egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására.

4-5 éves korban

A mesék már több fázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus – realiztikus mesék. Klasszikusok és mai magyar írók meséi.

5-6-7 éves korban

Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus-realisztikus meséken át beépülnek a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék. Meseregényeket is szívesen hallgatnak folyamatosan több napon keresztül.

Vers-mondóka:**3-4 éves korban**

Népi mondókák, rigmusok és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos versei.

4-5 éves korban

Népi mondókák, névcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók. Vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

5-6-7 éves korban

Különböző típusú népi mondókák, kiolvasók. Ismerkednek a gyakran hangoztatott közmondásokkal. Lírai versek elmondása, hallgatása.

A kiválasztott mesék, versek erősítik a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolását, az évszakok szépségét.

Bábozás, dramatikus játék:**3-4 éves korban:**

Párbeszéd formájában előadott rövid, ötletes jelenetek-beszoktatás megkönnyítése. A bábok számának fokozatos növelése (ujjbábok, zsákbábok).

4-5 éves korban:

Megjelenítik a meséket, az élményeiket. Bábjátékot rögtönöznek (ujjbábok, zsákbábok, kesztyűbábok).

5-6-7 éves korban:

A hallott egyszerű meséket önállóan dramatizálják, bábozzák. Saját kis történetet improvizálnak (ujjbábok, zsákbábok, kesztyűbábok, saját készítésű síkbábok).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat
- igénylik a mesehallgatást
- megfelelően használják a könyveket
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak társaiknak és maguk szórakoztatására is
- megjegyeznek 8 - 10 gyermekmondókát, 6-8 verset és ismernek 10 - 15 mesét
- tudnak meséket, történeteket kitalálni, azokat mozgással megjeleníteni, kifejezni
- a gyermekek bátran és szívesen beszélnek
- a gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket
- tisztán ejtenek minden beszédhangot
- a gyermekekben kialakul a pozitív érzelmi viszony a kisebbség kultúrája iránt
- ismernek cigány mondókákat, verseket, meséket

5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az élményt nyújtó közös éneklés, zenélés olyan gyermeki tevékenység, mely során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, az együtt tevékenykedés örömét. A mozgással kísért énekek, énekes játékok, gyermektáncok szintén a gyermek alapvető tevékenységei, hangulatot teremtenek, érzelmeket fejeznek, illetve váltanak ki. A családokban még élő nemzeti hagyományok (altatók, höcögtetők, lovagoltatók, dalocskák), melyeket az óvodába érkező gyermek magával hoz, rendkívül érdekes anyagot nyújt. Ezek együttesen a zenei anyanyelv kialakulásában óriási motiváló erőt jelentenek.

Célunk:

A zenei képességeken túl, zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.

Feladataink:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak, és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal
- A nemzetiségi kultúrkincsben fellelhető zenei alkotások megismertetése – eredeti cigány énekek, mondókák, körjátékok
- A gyermekek zenei érzékének fejlesztése a különböző ritmusok, zenei hangzások segítségével – csörgők, fakanalak, házieszközök
- A jellegzetes, egyszerű tánclépések bemutatása, a nemzetiségi mozgáskultúrával való ismerkedés a gyermek egyéni fejlettségéhez mérten
- A zenehallgatásnál anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzeti hovatartozását.

A gyermek már 3 éves kora előtt is megfigyelhetően érzékennyé válik a zenére. Reagál rá mozdulataival, tekintetével, hangadásaival. Kezdetben a felnőtt ölebe veszi a gyermeket, dúdolgat, mondókákat, lovagoltatókat játszik neki, s a gyermek elindul a zene ösvényén. Később már saját kedvére énekelget, néha csak dallamrészleteket, kitalált szöveget, nem pontosan követve a hallott éneket. Ösztönös alkotóvágyuk gyakran nyilvánul meg énekes beszéd formájában. Óvodánkban ezért minél több lehetőséget biztosítunk arra, hogy ösztönös alkotó hajlamuk kibontakozhasson.

A zenei nevelést nem korlátozzuk csupán a szervezett tevékenységre. A gyermekek a nap folyamán is jutnak zenei élményekhez. Játék közben dúdolgatnak, énekelnek. Zörejeket és különböző hangokat hallanak (pl. játékok keltette zörejek, halk-hangos beszéd, társaik hangja, stb.).

Séták alkalmával a környező világ hangjaival ismerkedhetnek meg (pl. a szél zúgása, madarak, járművek hangjai, stb.). Lefekvéskor az óvónők énekét, hangszerjátékát is hallgathatják. Nyugodt, biztonságos légkört teremtünk, mely

érzelmi motiváltságot biztosít. Így sokkal bátrabban nyilvánulnak meg érzelmi indítékból fakadó énekléssel csoportosan, illetve egyedül is.

A gyerekekre jellemző zenei érdeklődés a cigánygyerekeknél, mint korai tehetség nyilvánul meg. Ez megmutatkozik a tiszta éneklésben, a dallam gyors elsajátításában, ritmusérzékben.

Az ingerszegény környezetből bekerülő gyerekeknél fokozottan figyelünk arra, hogy megkedveltessük az éneket, zenét, s kibontakozhasson a bennük rejlő zenei hajlam.

A nap folyamán többször is énekelgetünk, dúdolgatunk, mondókákat mondunk, énekelve beszélgetünk, dalos játékokat kezdeményezünk, ezzel is kedvet ébresztünk az utánzásra, gazdagítjuk érzelmvilágukat, segítjük gátlásaik feloldását. A gyerekek érdeklődése, fejlődése, zenei érzéke nagyon különböző, ezért nem erőltetünk egy gyermeket sem az éneklésre. Megvárjuk, míg motiváltságot érez az éneklés iránt. Együtt éneklünk, játszunk velük, így a játék ismételtetése, az együttmozgás még nagyobb örömet szerez. A höcögtető, lovagoltató, tapsoltató, simogató játékok bensőséges kapcsolatot teremtenek a gyermek és a felnőtt között. Erősítik a biztonságérzetet. A kétszemélyes játékok megkönnyíthetik a beszoktatás idején a szülőtől való elválást is. A közös játékokkal fejlesszük az összetartozást, a szerepekhez, az egymáshoz való alkalmazkodás képességének alakulását. Az óvodapedagógus éneke mellett nagy hatással van a gyermekekre az óvodapedagógusok hangszerjátéka is (játékidőben, lefekvéskor, stb.). Minden csoportban biztosítunk néhány hangszert, amivel a gyerekek akár szabadidőben is fejleszthetik ritmusérzéküket (dob, fémháromszög, cintányér, ritmusbot, stb.).

Lehetőség szerint megismertetjük őket más ritmus-és dallamjátszó hangszerrel is (furulya, citera, stb.).

Ének - zenei nevelésünk népi gyermekjátékokra, dalokra, mondókákra épül, és szerves részévé vált a néptánc és népszokás. A gyerekeket megismertetjük népi kultúránk hagyományaival, melyek fejlesztik zenei műveltségüket. Az éneklés, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, énekes játékok mind-mind örömet nyújtanak a gyermekeknek, e mellett felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei és esztétikai ízlésüket. Tervezéskor támaszkodunk a gyerekek egyéni és életkori sajátosságaira, előző élményeire és ismereteire (család, előző csoport). Az igényesen kiválasztott zenei anyag, az énekes népi játékok a zenei képességek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás), és a zenei kreativitás alakítását segítik elő.

Fokozatosan bővítjük a gyerekek dallam- és ritmustárát. Figyelembe vesszük a zenei anyag nehézségi fokát. Az ismert, könnyű dalokat felhasználjuk a zenei képességfejlesztés magasabb szintű feladatainak megoldására.

A zenehallgatásra szánt dalokat elsősorban népdal kincsünkől válogatjuk, a gyermekekhez legközelebb álló témákból: növényekről, állatokról, természetéről szóló dalok, tréfás dalok, virágénekek, de helyet kapnak hazai szerzők művei, a nemzetiségi, etnikai és más népek dalai, zeneművei is. A zenei élménynyújtás leghatékonyabb eszköze óvodában az emberi hang. Ha az óvodapedagógus énekel, hangszeren játszik, nagy hatással van a gyermekekre. Ismerik az előadót, szeretik, megsimogathatják, testközelben van. Fokozatosan juttatjuk el a gépi zenehallgatás élményéhez a gyermekeket.

3-4 éves korban:

- A játékok elsősorban kétszemélyes jellegű, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek.
- Megközelítően tiszta éneklésre törekvés.
- A zene figyelmes, érdeklődő meghallgatására, befogadására szoktatás.
- Magasabb-mélyebb hangok felismerése (beszéd, ének, hangszer), s annak térbeli érzékeltetésének megpróbálása.
- Változatos szövegű és dallamú motívumok visszaéneklése öt hangterjedelemben.
- Halk-hangos közötti különbség megfigyelése, felismerése, alkalmazása beszéden, zörejeken.
- Különböző zörejhangok, 2-3 hangszer hangszínének felismerése.
- Egyenletes lüktetés érzékeltetése mondókázás, éneklés közben játékos mozdulatokkal.
- Tempótartás az óvónő segítségével.
- Egyszerű ritmusjátékos hangszerek használatának gyakorlása.
- A spontán zenei alkotókedv felébresztése énekes beszéddel, mondókákkal, dalokkal

4-5 éves korban:

- A dalokhoz kapcsolódó változatos, főként csoportos jellegű játékformák: körjátékok, szerepcserélők, sorgyarapítók, párválasztók.
- Óvónő indítása után önálló, megközelítően tiszta éneklésre törekvés.
- A zene nyugodt, figyelmes, érdeklődő meghallgatása.
- Magasabb-mélyebb hangok megkülönböztetése, térbeli érzékeltetése kisebb távolságokon.
- Éneklés közben a dallamvonal rajzolása a levegőben.
- Szöveges motívumok visszaéneklése hat hangterjedelemben.
- Halk-hangos fogalompár megértése, zenei tevékenységeken történő alkalmazása.
- Dalok felismerése dúdolásról, hangszerjátékról.
- Finomabb hangszínek különbségének meghallása.
- A természet és a környezet hangjainak megfigyelése.
- Egyenletes lüktetés kifejezése játékos mozgással, tapssal, járással.
- A dalok és a mondókák ritmusának kiemelése.
- Szöveges ritmusmotívumok visszhangszerű ismétlése csoportosan és egyénileg is.
- Gyors-lassú közötti különbség felismerése és alkalmazása énekléssel, mozgással.
- Egyszerű játékos mozgások egyöntetű, esztétikus végzése.
- Táncos jellegű mozdulatok végzése.
- Hangszerek használata a lüktetés és ritmus kifejezésére.
- Dallamfordulatok kitalálása, énekes beszélgetés.

5-6-7 éves korban

- A dalokhoz tartozó játékok változatos formái: új térformák, sor- és ügyességi játékok, párvjátékok
- Önálló, tiszta éneklés csoportosan és egyénileg.
- Ismert dalok dallamvonalának térben történő rajzolása.

- A zene hallgatására nevelés.
- Felelgetős játékok éneklése két csoportban.
- Halk-hangos különbsége más fogalompárokkal összekötve.
- Dallamfelismerés kezdő, sajátos belső, illetve záró motívumokról is.
- Dallambújtatás hallható-látható jelre, rövidebb és hosszabb motívum szakaszokkal.
- Finomabb hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése zörejeken, beszéd- és énekhangban.
- Néhány hangszer hangjának és játékmódjának megismerése eredetiben.
- Egyenletes lüktetés és dalritmus megkülönböztetése és összekapcsolása.
- Negyed szünet érzékeltetése.
- Különböző tempók felismerése, kifejezése.
- Esztétikus mozgás igényének felkeltése, egyszerű táncos mozgások gyakorlása.
- Az ütőhangszerek használata önállóan.
- Dallamok kitalálása, énekes beszélgetés.
- Változatos ritmusú mondatok, játékok, játékos mozdulatok kitalálása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat
- Gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni
- Élvezettel hallgatják a zenét
- Megkülönböztetik a zenei fogalom-párokat
- Tudnak ritmust, dallamot rögtönözni
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
- Ismernek cigány dalokat, mondókákat, játékokat

Az óvodapedagógus feladatai az ének-zenei nevelés területén

- ⇒ A felhasznált zenei anyagok igényes életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
 - ⇒ 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása.
 - ⇒ A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
 - ⇒ A gyermek, nyelvi képességeinek fejlesztése, mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
 - ⇒ Mindennapi mondókázást, éneklést segítve elő, de gondoskodik hetente ének kezdeményezésről.
 - ⇒ Csoportszobában, udvaron megfelelő hely idő, eszköz biztosítása.
- Válogasson az óvodapedagógus a népi kultúra gazdag világából

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítását, a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli, tájékozódó- és rendezőképesség alakulását, a tér, a forma, a szín, a képzelet, a képi gondolkodás fejlesztését, a szép iránti nyitottságát és igényességét fejleszti az óvodának a rajzolás, a festés, a mintázás, a képalakítás, építés, a kézimunka.

Az érzelmek kifejezésének egyik speciális formája. A természetben fellelhető és a gyermekek környezetében lévő anyagok megmunkálásának, a társas együttműködésnek lehetősége.

Célunk:

A 3-7 éves korú gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. Tér – forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai fogékonyságuk, szép iránti érzékük, igényességük alakítása. Igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Feladataink:

- alkotó tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása, (élmények, megfigyelések, anyagok, eszközök, rend és tisztántartás)
- a szabadidős ábrázolás tárgyi feltételeinek megteremtése, (gyurma, zsírkréta, színes ceruza, festék)

- az ábrázolás ösztönzése alkotó légkör megteremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával
- a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel, eljárásaival, eszközök használatával való megismertetése
- belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játékeszközeivel
- a képi megjelenítés és a verbális megfogalmazás összekapcsolása
- az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatra szoktatás
- egyéni ötletek megvalósítása, ezek tartalmának, minőségének fejlesztése
- a tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
- a roma/cigány nemzetiség kézimunka-kultúra szín- és formavilágának, alkotásainak és azok előállítási technikáinak – lehetőség szerinti – megismertetése
- a gyermekek kezűgyességének, kreativitásának és fantáziájának fejlesztése egyéni adottságaik figyelembevételével

A gyermekek az őket körülvevő tárgyi világról fejlődésük során egyre pontosabb ismereteket szereznek, ábrázoló tevékenységük közben újra alkotják. A világról kialakított képet rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka közben megjelenítik. A nyugodt tevékenykedéshez egy elkülönülő, nyugodt helyet biztosítunk, ahol a nap folyamán szabad választás alapján tevékenykedünk.

Az ábrázolás eszközeit nyitott polcon helyezzük el, kérés nélkül elvehetik a gyerekek, ily módon szervesen beépül a játékba. Együtt éljük át a felfedezést, az alkotást, a színek, a formák nyújtotta örömeiket, az esztétikai élményt. Az ábrázolni kezdő gyermekeket egyénileg segítjük a továbblépésben, csak akkor szólunk bele, ha igénylik. „Együttjátás” jelleggel bekapcsolódunk, felkínálunk új alkotási lehetőségeket. A fejlesztésnél figyelembe vesszük tehetségüket, élményanyagukat, érzelmi, értelmi életüket.

Megtanítjuk az eszközök célszerű kezelésére, a technikák változatos használatára, megérezzetjük, hogy környezetünkben minden megjeleníthető. Segítjük a pontosabb vizuális emlékezést változatos ingeranyaggal, a megfigyelés pontosabbá tételében. Különböző formákból építünk, rakosgatunk, sorakoztatunk tetszés szerint. Nagy tereken építünk nyitott, zárt köröket, egyeneseket, kanyargó sorokat játékcél és mese megjelenítéséhez. Építés közben

ismerkedünk az építőelemek tulajdonságaival, tapasztalatot szerzünk térbeli helyzetükről, a formák egymáshoz kapcsolódásáról.

Plasztikai munkákhoz könnyen megmunkálható anyagokat biztosítunk: agyagot, pasztitint, só-liszt gyurmát. Formájuk, felületük tapintása, simítása közben érzeteinket szóban is kifejezzük. Az anyagokat lapítással, nyomkodással, gömbölyítéssel, bemélyítéssel, sodrással formáljuk. Mintázás közben tapasztalatot szerzünk a formákról, alakíthatóságról, arányokról. Megjelenítik az emberformákat, állatokat, környezetükben található tárgyakat.

A séta közben gyűjtött kincseket díszítéshez használjuk. Firkálgatáshoz, rajzoláshoz puha ceruzát, zsírkrétát, változatos nagyságú és anyagú papírt használunk. Megismerkedünk az íróeszközökkel, fogásmódjukkal, a papír tulajdonságaival. Nagy felületen, nagy lendülettel firkálunk, egyszerű figurákat hozunk létre. Aszfaltra krétával rajzolunk, homokba pálcával. A rajzokban megjelenik az emberalak, környezetünk. Ábrázolás közben biztatjuk a gyerekeket a képmező kitöltésére, a környezet színeinek megjelenítésére. Alkotás közben beszélgetünk az elkészült formákról, színek gazdagságáról. Ötletek adásával segítjük a szétszórta képi elemek egymáshoz rendezését. Megismerjük és megbeszéljük a festési technikákat. Tapasztalatokat szerzünk festés közben a színekről, formákról, kompozíciókról.

Megismerkedünk a tépéssel, ragasztással, az olló használatával, fogásmódjával, egyszerű hajtogatási technikákkal. Készítünk fakanál, sík- és terménybábót, amit játékukban felhasználnak.

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formái is fejlődnek: az ábrázoltak szóbeli elmondása, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezésével, a kiállítások látogatásához kapcsolódó élmények megbeszélésével.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- a gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása
- örül alkotásának és a közösen elkészített kompozíciónak
- pasztikai munkáik egyéni, részletezőek
- téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők

- rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne
- megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról

Az óvodapedagógus feladatai

- ⇒ Biztosítani, csoportszobában kényelmesen, nyugodtan tudjanak dolgozni a gyermekek, tevékenységeiket egy erre kialakított helyen tudják gyakorolni.
- ⇒ A gyermeki fantáziát, annak lehetőségeit kihasználva éljünk azzal, hogy sok eszközt biztosítunk a gyermekek számára, ezzel persze időt és nyugodt helyet is biztosítunk a csoportszobában vagy a szabadban.
- ⇒ Adjon lehetőséget arra, hogy élményeiket, az elképzeléseiket meg tudják valósítani.
- ⇒ Meghitt légkör, az érzelmi kapcsolat megteremtése legyen minden nap jellemző az óvodapedagógus munkájára.
- ⇒ Megismertetni a gyermeket különböző anyagokkal, technikákkal, munkafogásokkal.
- ⇒ Az óvodapedagógus biztatása, dicsérete, bátorítása.
- ⇒ A gyermeknek megfelelő útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás.
- ⇒ Új vizuális technikák alkalmazása.
- ⇒ Jó ötletek átadása, gyakorlatban való hasznosítása.

5.5. Mozgás

A gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája a mozgás. Az óvodáskor egész folyamatában a mozgás jelentős szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek életében, elősegíti egész személyiségük fejlődését, kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását. A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását – járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás -, a testi mozgásos képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltóztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív

fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére

4. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Célunk:

A gyermekek természetes mozgásának, testi mozgásos képességeinek fejlesztése, harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakítása, teherbíró képességük, az egyes szervek teljesítőképességének növelése, egészség megőrzése, megóvása. A természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése a megfelelő hely és eszközök biztosításával a csoportszobában és az udvaron.

Feladataink:

- nagymozgások (járás, futás, kúszás, mászás, ugrás) fejlesztése
- egyensúlyérzék fejlesztése
- szem-kéz, szem-láb koordinációja
- finommotorika fejlesztése

- testséma fejlesztése
- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése, mozgáskultúrájuk fejlesztése
- a mozgáskészség alakítása, testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése
- a mozgáson keresztül a térben való tájékozódás, a helyzetfelismerés, a döntés és az alkalmazkodóképességek, a személyiség akarati tényezőinek, az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével
- a társra figyelés képességének fejlesztése – a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése

Területei:

Szabad játéktevékenység

Egészségfejlesztő testmozgás – tízóra előtti

Irányított mozgásos tevékenység/ mint szervezett tevékenység/ – kis-, középső csoportban heti egy alkalom, nagycsoportban heti két alkalom

Szabad játéktevékenység

A gyerekek szeretnek ugrándozni, futkározni, csúszni, mászni – mozogni. Fontos feladatunk, hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük ezt a mozgáskedvet és tudatosan építsünk rá. Elengedhetetlen a megfelelő motiváció, a biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása. A gyermekek napirendjét úgy alakítottuk ki, hogy egész nap biztosítjuk számukra a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron. Játékeszközeink a csoport összetételének, a gyermekek életkorának, fejlettségi szintjének megfelelőek.

A csoportszobák alkalmasak a mozgásos tevékenységekhez vagy minimális átrendezéssel tudjuk biztosítani a megfelelő helyet. Az udvaron elhelyezett, beépített mozgásos játékeszközök maximálisan biztosítják a gyermekek mozgásfejlesztését. A gyermekek mozgásigénye, fejlettsége, terhelhetősége eltérő. Nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyermekek meg tanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást. Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása és betartása. Olyan mozgásos játékokra ösztönözzük őket, amelyek egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos

játékok. A jó légkörben megszervezett mozgásos tevékenységben a gyerekek örömmel vesznek részt, pozitív élményt kapnak, és újabb cselekvésre ösztönzi őket. A mozgás beépül a gyermek spontán tevékenységeiben, szokássá, igénnyé válik.

Valamennyi gyermek számára változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségeket biztosítunk a mindennapos mozgásra.

Egészségfejlesztő testmozgás

Minden csoportban egyszer, tízóraai előtt, 10-15 perces időtartammal szervezzük meg, lehetőség szerint és időjárás függvényében, kint az udvaron. Rendszeresen és megfelelően szervezzük ezt a tevékenységet, szívesen és örömmel vesznek részt benne a gyerekek. Igényükké és szokásukká vált a mindennapi mozgás. A mindennapos testnevelésen mozgásos játékokat játszunk és kiegészítjük gimnasztikai gyakorlatokkal.

Az óvodapedagógus feladatai az egészségfejlesztő testmozgás megszervezésében

- ⇒ Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekek minél hosszabb időn keresztül a szabad levegőn való tartózkodására.
- ⇒ A gyermekek mozgásigényét a lehetőségekhez képest maximálisan elégítse ki!
- ⇒ Adjon ötleteket a gyermekeknek olyan mozgásos játékokhoz, amelyeket önállóan is képesek játszani.
- ⇒ Szervezzen versenyjátékokat, így a mozgást biztosító játékok kialakítják a gyermek szabálytudatát.
- ⇒ Figyeljen a fokozatosságra, és az egyes gyermekek terhelhetőségére.
- ⇒ Az esetleges /testi hibák, lúdtalp, hanyag tartás stb./ kialakulásának megelőzése érdekében alkalmazzon célzott, speciális gyakorlatokat.
- ⇒ Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet, jelentsen a gyermekek számára.
- ⇒ A fokozatosság, a rendszeresség elvének betartása.

Irányított mozgásos tevékenység

A mozgásos tevékenység anyaga atlétikai, torna, játék jellegű gyakorlatokból tevődik össze. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként alkalmazzuk a mozgásos tevékenységben is.

A szervezett tevékenységek során alkalmat teremtünk speciális gyakorlatok végzésére, gyakorlására – testalkati deformitások megelőzésére: lábboltozat erősítése, gerinctorna.

A tervezésénél mindig figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlettségét, a fejlődés ütemét. Biztosítjuk, hogy a gyerekek egyéni tempójuknak megfelelően sokszor gyakorolhassák a mozgásformákat. Különböző nehézségű differenciált feladatok adásával elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat. A feladatok végrehajtásánál nem az a célunk, hogy a gyerekek tökéletesen kivitelezve végezzék el a gyakorlatokat, hanem az, hogy kialakítsuk azokat a készségeket és képességeket, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését.

Megmutatjuk a helyes mintát, ösztönözzük, biztatjuk a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra, mindig a pozitívumokat kiemelve. A mozgásos tevékenységekhez gyakran használjuk a kézi szereket: labda, kendő, babzsák, szalagos bot, stb.

A szervezésénél fontos, hogy a gyerekek minél kevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak, ehhez legtöbbször az együttes foglalkoztatási formát alkalmazzuk. Amíg az időjárás engedi a szabadban tornászunk. Pontosan behatároljuk a teret, ahol a gyerekek mozoghatnak. Arra törekszünk, hogy minden gyermeknek megfelelő, biztonságos helye legyen, az utasításokat jól hallja és mi tekintetünkkel átlássuk az egész teret és a csoportot.

Eszközeink:

WESKO alapmodul készlet, Greiswald tornaszerek, tornaszőnyeg, tornapadok, trambulin 3db, billenő rácshinta, egyensúlyozó tölcsér, egyensúlyozó korong, füles labdák, 2 db bordásfal, az udvaron rugós fajtékók, mászó erődítmény, csúszda 2db, hinta, gyűrű, mászó létra, láncos lépegető, továbbá labdák, ugráló kötelek, kendők, tornabotok, szalagok, tornakarikák, babzsákok.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban
- nagymozgásaik, finommozgásaik, egyensúlyészlelésük, összerendezett mozgásuk kialakult
- ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni
- betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban, ügyességi játékokban

- tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni
- szeretnek futni, képesek 50-100 m-t kocogni
- tudnak helyben labdát vezetni

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

5.6.1. Természeti és társadalmi környezet megismerése

A gyermek a külső világot tevékenység közben ismeri meg. Tapasztalatot szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. Pozitív érzelmi viszonyai alakulnak a természethez, és az emberi alkotásokhoz. Miközben a gyermek felfedezi, környezetét olyan spontán és szervezett tapasztalatokhoz jut, melyek az életkorának megfelelő, biztos eligazodást, tájékozódást biztosítják számára.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit. Megtanulja ezek szeretetét, védelmét és az értékek megőrzését.

Célunk:

A gyermekek minél több tapasztalatot (érzékszervi, mozgásos) szerezzenek az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti környezetükről. Elősegíteni az emberi és tárgyi környezethez való viszonyulásukat. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy teljes biztonsággal eligazodjanak és tájékozódjanak környezetükben.

Feladataink:

- a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerésének biztosítása fejlettségi szintjüknek megfelelően
- a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzéshez megfelelő alkalom, hely, idő, eszköz biztosítása
- verbális fejlesztés a spontán és irányított beszélgetéssel
- a beszédformálás, a helyes magatartás normáinak kialakítása (környezetvédelem, egymáshoz való viszony, társas viszony)
- a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítása

- minél több alkalmuk legyen közvetlen módon találkozni és részt venni a természet- és környezetvédelemben
- a környezet szeretetére, óvására nevelés, a fenntartható fejlődés érdekében környezettudatos magatartásformálás alapozása, alakítása
- figyelmüket ráirányítani a természet változásaira, szépségeire
- környezet iránti esztétikai fogékonyságuk fejlesztése
- a roma kultúra elemeinek bevitele s csoportszobába – öltözködés, lakáskultúra, roma irodalom
- néhány témakör részletesebb feldolgozása a családi háttér miatt (pl. közlekedési szabályok gyakorlása)

Témakörök:

⇒Család

⇒Óvodások vagyunk

⇒Ősz

⇒Tél

⇒Tavaszi

⇒Nyár

⇒Testünk

⇒Közlekedés

⇒Állatok

⇒Növények

⇒Színek

⇒Napszakok

⇒Az óvoda környéke

⇒Az emberek munkája

⇒Iskolások leszünk

⇒Múzeumlátogatások

⇒Séták

⇒Kirándulások

Falun élő óvodás gyermekeink olyan makro környezetben élnek, ahol születésük kezdetétől tapasztalják az élet minden jellemzőjét. Környezeti nevelésünk igazi színhelye a szabad természet, ahol a közvetlen tapasztalatszerzésnek döntő szerepe van a megismerő tevékenységben. Folyamatosan megfigyeljük az évszakok jellemző jegyeit, az időjárás változásait, a változások hatását az élőlényekre. Felfedezzük a természet kincseit, faleveleket, földre pottyant terméseket, kavicsokat. A kincsek fantáziával, ügyességgel szépítik, gazdagítják játékunkat. Folyamatosan gyűjtünk környezetünkről képeket. A szabadban megfigyeljük a természet változásait, az évszakok közötti különbségeket, örök körforgását.

Kirándulások alkalmával alkalmi megfigyelésekre nyílik lehetőség. Állatkerti kiránduláson megfigyeljük a vadon élő állatokat, jellemző jegyeiket, életmódjukat. Emberi és tárgyi környezetünkről szerzünk ismereteket a múzeumok látogatásakor, az ünnepekre való készülődéskor, az emberek munkájának, az óvoda környékének megismerésekor. Alkalmi megfigyelések során megismerkedünk egy-egy érdekes jelenséggel, cselekvéssel, tevékenységgel. Amit csak lehet a helyszínen, természetben, élőben figyeljük meg, amelyben megéreztetjük a természet szépségét a környezetvédelem szerepét az ember és minden más élőlény szempontjából.

A környezeti nevelés jeles napjaink megünneplésekor, felhívjuk a gyerekek figyelmét az emberek környezet szennyezésének az élőlényekre való hatására. (lásd. Ünnepeknél) Olyan környezetet teremtünk óvodásainknak, ahol jól érzik magukat, ahol folyamatos megfigyelésre nyílik lehetőség. Amit lehet, számukra elérhető helyen tartunk. Megfigyeljük a növények fejlődését, segítenek gondozásukban. Állandó helyük van az aktuális érdekességeknek, a kiránduláson gyűjtött emlékeknek. Ezeket megfogják, válogatják, összehasonlítják. Az élősarokban évszakonként változik a gyűjtemény. Itt helyezzük el a terméseket, magvakat, színes faleveleket, stb. Hajtatással, csíráztatással, rügyeztetéssel tesszük hangulatosabbá. Kísérleteket végzünk (pl. hagymával, burgonyával, kukoricával) vízben és földbe ültetve. Állandó feladatunk a különböző képek gyűjtése.

Közös megfigyelések alkalmával felhívjuk figyelmüket a természet szépségére, bemutatjuk a környezetvédelem és a környezet higiéne szerepét, az ember és minden más élőlény szempontjából. A természetet ismerő és szerető gyermekből válik természet-, környezetét védő ember. Ráirányítjuk figyelmüket a környezet és a természetvédelmére, megóvására.

Család

Családi fényképek nézegetése közben beszélgetünk a család tagjairól, az összetartozásról. Képekről felismerik a család tagjait, megnevezik őket. Megbeszéljük, ki mivel tölti otthon az idejét, megnevezzük a cselekvéseket. Tudják családtagjaik és saját nevüket, lakcímüket, hol és mikor születtek. Megbeszéljük ki a legfiatalabb, legidősebb a családban, a felnőttek hogyan gondoskodnak a gyermekeikről. Játékuk során megjelenítik a szülők foglalkozását, miben segítenek szüleiknek.

Óvodások vagyunk

Óvodába kerüléskor beszélgetünk az óvodai életről. Megtanulják jelüket, megismerik az óvodában dolgozó felnőtteket, az óvodai környezetet.

Évszakok

A természetben megfigyeljük az évszakok jellegzetességeit, leveleket, ágakat, terméseket gyűjtünk. Gyönyörködünk az évszakok színeiben. Megtapasztaljuk az időjárás változásait, az ezzel járó öltözködést. Megismerünk évszakokra jellemző gyümölcsöket (pl. alma, körte, cseresznye), zöldségfélét (pl. zöldhagyma, retek, sárgarépa), ízlelgetés közben beszélgetünk alakjukról, színükről, fogyasztásuk módjáról. Séták alkalmával megfigyeljük a virágokat (pl. hóvirág, ibolya, tulipán), megbeszéljük, hogy a növényeket óvni, gondozni kell. Télen folyamatosan gondoskodunk a nálunk telelő madarokról, etetjük őket. Ismerkedünk környezetünkkel. Megnevezzük a színeket (pl. fehér, fekete, piros, sárga, kék, barna, stb.). Lehetőség szerint részt veszünk a kerti munkákban, betakarításban és a környezetünk védelmében.

Testünk

Megnevezik testrészeiket, érzékszerveiket. Játék közben megismerik funkciójukat. Testápolás közben tudatosodik testük ápolásának szükségessége. Használják a tisztálkodáshoz szükséges eszközöket, megnevezik a cselekvéseket, a testrészeket védő ruhadarabokat. Megismerik az orvos és a védőnő gyógyító munkáját, tudatosodik bennük, miért és mikor fordulunk orvoshoz. Az egészség megőrzéséhez fontos a mozgás, a testnevelés.

Közlekedés

Séták alkalmával gyakoroljuk a gyalogos közlekedést. Járdáról az úttestre lépés előtt meggyőződünk a biztonságos áthaladásról. Járművek közül megneveznek néhányat (pl. kerékpár, személyautó, autóbusz, stb.). Megfigyeljük a sebességüket, felismerik őket hangjuk alapján. A járműveket csoportosítják mozgásuk, méretük szerint. Bővítjük az ismereteiket a megkülönböztetett jelzést használó járművekkel. Lehetőség szerint megfigyeljük forgalomban, képeken, vagy videó kazettán. Ismereteik alapján összehasonlítják a szárazföldi, vízi, légi, valamint személy- és teherszállító járműveket. Kirándulások alkalmával gyakoroljuk és mélyítjük az udvariassági szabályokat, viselkedési formákat.

Állatok

Lehetőség szerint természetes környezetükben megfigyeljük az állatokat, kicsinyeiket. Megbeszéljük életmódjukat, táplálkozásukat. Részt vesznek az etetésükben (pl. kutya, macska, tyúk, csibe, kakas, stb.). Állatkerti kiránduláson megfigyeljük a vadállatokat, jellemző jegyeiket, életmódjukat (pl. róka, mókus, őz, stb.). Beszélgetünk a költöző madarokról, lehetőség szerint a fészkén figyeljük meg a gólyát, fecskét. Tudják, miért költöznek el télen, miért védett madarak. Környezetünkben élő madarak közül megnevezünk néhányat (pl. vetési varjú, vadgalamb). A természetben megfigyeljük néhány rovar és bogár jellegzetes jegyeit (pl. méh, hangya, pók, katicabogár). Tudják, hogy a természet rendjéhez tartoznak, ezért óvni, védeni kell őket.

Napszakok

Mindennapi tevékenységeik során megnevezik a napszakokat, tudatosítjuk bennük az ahhoz tartozó cselekvéseket.

Óvoda környéke – Emberek munkája – Iskolásunk leszünk

Megfigyelik az óvodában dolgozó felnőttek munkáját, megbeszéljük, miben tudunk segíteni. Meglátogatjuk az óvoda környékén található munkahelyeket (pl. posta, üzlet). Megfigyeljük az ott folyó munkafolyamatokat, eszközöket. Ellátogatunk az Általános Iskolába, részt veszünk egy tanítási órán, ahol a gyerekek ismerkednek az iskolai élettel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek tudják nevüket, születési adataikat, szüleik pontos nevét, foglalkozását, lakcímüket
- felismerik a napszakokat

- különbséget tudnak tenni az évszakok között
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat
- ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását és védelmét
- gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában
- Ismerik a közlekedési eszközöket
- ismeri szűkebb lakóhelyét
- Ismerik környezetük színeit
- Ismerik a helyi kisebbségi szokásokat, hagyományokat, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulták azok tiszteletét és megbecsülését

Ismerik a cigány kultúra és a többségi kultúra közötti különbségeket és hasonlóságokat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ⇒ lehetővé tenni a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését
- ⇒ biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
- ⇒ segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására

5.6.2. Környezetünk matematikai tartalmú tapasztalatai, ismeretei

A gyermek, miközben felfedezi a környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, mely az életben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut, és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéliképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Célunk:

A környező valóság mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyerekek igényeihez, fejlettségéhez, ötleteihez és az adott szituációhoz igazodva.

Feladataink:

- a gyerekek matematikai érdeklődésének felkeltése
- önálló véleményalkotás, döntési képességeiknek fejlődésének elősegítése
- az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása
- pozitív viszonyok kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása
- elegendő alkalom, idő, hely, eszközök biztosítása a tapasztalat és ismeretszerzésre
- spontán helyzetek felhasználása a matematikai tapasztalatszerzésre
- tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, probléma helyzetek teremtése
- differenciált fejlesztés, a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követésére alapozva
- irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréje

A matematikai fejlesztés tartalma szoros kapcsolatban van az életre neveléssel. Az óvodába kerülés kezdetén már találkoznak a gyerekek matematikai ismeretekkel, fogalmakkal, összefüggésekkel. Fontos feladatunk, hogy figyeljük a gyermekeket, megismerjük érdeklődésüket, képességeiket és

ezen alapján készítsük el és tervezzük meg a csoportra és egyénre szabott fejlesztést. A környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseire épülő tevékenységek ténylegesen négy éves kortól kezdődnek. Ezek játékos cselekvések, amellyel tapasztalatokhoz, ismeretekhez juttatjuk őket. Természetesen szükség van az irányított tevékenységekre is, elsősorban akkor, amikor mindenkinek ugyanazt az információt szeretnénk átadni.

A gyerekek cselekvő résztvevők a feladatok, problémák megoldásában. Egyéni, mikro csoportos tevékenykedtetés alkalmával differenciáltabban, az egyéni képességeket és az egyes gyerekek munkatempóját figyelembe véve tudjuk a feladatokat megoldani. Igyekezünk minél több problémahelyzetet teremteni, hogy készítsük és aktivizáljuk őket a logikus gondolkodásra. Hagyjuk a gyerekeket gondolkodni, ha szükséges rávezetjük a probléma megoldására. Pontosan fogalmazzuk meg a gondolatainkat, helyesen használjuk a kifejezéseket. Mindig pontosan megnevezzük a használt eszközöket, tárgyakat, anyagokat és az ezekkel való cselekvéseket. Kiemelt helyet foglalnak el a matematikában a térbeli viszonyok, irányok és a helyzetek.

Témakörök:

- ⇒ Halmazok képzése –alak – szín - forma
- ⇒ Halmazok összehasonlítása tulajdonságaik szerint
- ⇒ Halmazok szétválogatása, bontása részhalmazokra
- ⇒ Halmazok elemeinek sorba rendezése
- ⇒ Halmazok összemérése becsléssel, párosítással, másolással
- ⇒ Mennyiségek összemérése – magasság – hosszúság – tömeg - űrtartalom – mennyiség – terület - szélesség – vastagság - bőség
- ⇒ Kis számok összkép alapján (0,1,2,3)
- ⇒ Sorba rendezett elemek helye a sorban: sorszámok
- ⇒ Tapasztalatok a darabszám változásairól
- ⇒ Építések alkotások szabadon és másolással, valamint egy feltétel megadásával
- ⇒ Tevékenységek tükörrel
- ⇒ Tájékozódás a térben

⇒ Tájékozódás az egyszerű síkban ábrázolt világban

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyerekek képesek jól ismert tulajdonságok szerint és egyéni elgondolás alapján válogatni, sorba rendezni
- megértik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat
- képesek geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni
- tapasztalatokat és élményeket szereznek a tükörrel való tevékenység során
- a tárgyakat meg tudják számlálni 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint
- megkülönböztetik a jobbra – balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl.: alá, fölé, közé, mögé, stb.)

5.7. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermek mindennapi tevékenységének egészét. Az óvodai munka és a munka jellegű tevékenység a személyiségfejlesztés fontos eszköze.

A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek a környezetükkel, ismereteket, tapasztalatokat gyűjtenek. Alakulnak készségei, képességei, erkölcsi és akarat tulajdonságai, formálódnak közösségi kapcsolatai.

Célunk:

Az óvodai élet folyamatában munka és munka jellegű játékos tevékenység biztosítása. A 3-7 éves gyermekek személyiségfejlesztésének fontos eszköze, ami önként – örömmel és szívesen – végzett aktív tevékenység legyen.

Feladataink:

- a munkavégzéshez szükséges alapismeretek elsajátítása, játékos tevékenykedtetés, tapasztalatszerzés a környezet megismerése útján
- az alapvető képességek, készségek elsajátíttatása, mellyel a jártasság szintjére jut

- munkavégzés során a közösségi kapcsolatok, kötelességteljesítés alakítása, fejlesztése, saját és mások elismerésére nevelés
- a folyamatokon keresztül fejlődjön kitartásuk, önállóságuk, kötelességtudatuk, aktivitásuk, értékrendjük

A munka jellegű tevékenységek feltételei:

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, saját magához mértén fejlesztő értékelést igényel.

Megfelelő munkaeszközök biztosítása (méret, anyag, célszerűség)

Elegendő munkalehetőség – amit lehet, a gyermek végezzen el

Elegendő idő a munka elvégzéséhez az életkori sajátossághoz igazítva

Megfelelő hely a munka kényelmes elvégzéséhez

A munkaeszközök hozzáférhető helyen történő elhelyezése

Nyugodt, békés csoportlégkör, amiben önállóan, képességeiknek megfelelően tevékenykednek

Területei:

- Önkiszolgálás
- Naposi munka
- Alkalomszerű munkák, megbízatások
- Környezetgondozás, környezetvédelem
- Növénygondozás

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyerekek szeretnek közösen dolgozni
- örülnek, ha a kötelességüket teljesítik
- önállóan, igényesen végzik a naposi munkát
- szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére
- szívesen közreműködnek a növények gondozásában
- örömmel segítenek a kisebbeknek
- szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak, felnőtteknek

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- ⇒ Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget, hogy önkéntesen önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- ⇒ A munkatevékenységhez szükséges eszközök folyamatos biztosítása, bővítése melyek a /gyermekek méretének/ megfelelőek legyenek.
- ⇒ A munkaeszközök elérhető helyen való tárolása. Lehetőség adása a megszokottól eltérő munkatevékenységek végzésére is.
- ⇒ Törekedjen arra, hogy a gyermeknek minden munkatevékenység örömet jelentsen.
- ⇒ Adjon lehetőséget a gyermeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- ⇒ A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

5.8 . A tevékenységekben megvalósuló tanulás**Célunk:**

Az óvodai tanulás során az attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A különböző tevékenységek végzése közben a gyermek játékosan tanul. Biztosítjuk a tanulás feltételeit, lehetőséget adunk a gyermekeknek a cselekvő aktivitására, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatok gyűjtésére. Mindaz a tevékenység, amely a gyermeki személyiségben maradandóan nyomot hagy, tanulási tevékenységnek fogható fel.

Az óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánpótlásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az általunk kezdeményezett tevékenységi formákban cselekvéses tanulással a felfedezés lehetőségének biztosításával és rugalmas időkeretekben valósul meg.

Eközben a gyermek tanul beszélni, viselkedni, szokásokat sajátít el, készségei, képességei alakulnak, tapasztalatok, és ismeretek birtokába jut.

Külön odafigyelünk a lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, halmozottan hátrányos, hátrányos helyzetű, sajátos nevelést igénylő és a kiemelt képességekkel rendelkező gyermekekkel való törődésre, tevékenykedtetésre, kreativitásuk erősítésére. A tanulás irányítása során egyéni, fejlesztő értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakozását.

A tanulás lehetséges formái óvodánkban:

- Az utánzásos minta-és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A játékos, cselekvéses tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- A gyakorlati problémamegoldás

A tevékenységeket szervezett formában a mindennapos, a gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben, a sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával biztosítjuk, megfelelő mennyiségű és minőségű segítségadással, a gyermek életkorának, és fejlődési sajátosságainak figyelembe vételével. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tevékenységek szervezeti és időkeretei a nevelési év folyamán:

Az óvodapedagógus dönti el, az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükségletehez és egyéni képességhez igazodva. Alapul véve a gyermekek otthoni környezetéből magával hozott előzetes tapasztalatait, ismereteit.

6. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdésre az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a, A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b, A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A 3 éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

7. Gyermekvédelem az óvodában

A kedvezőtlen szociális, gazdasági és családi hatások, az érték- és normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség-szint és csökken a feszültségtűrő képesség. Ezek otthon éreztetik hatásukat és leggyakrabban a gyermekeken vezetődik be. A fentiek káros hatása megjelenik az óvodánkban is a gyermekek teljesítmény-, viselkedés- és kapcsolatzavarainak formájában.

Az óvodai gyermekvédelem az első legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája - éhsége, kék foltjai, agresszivitása, szorongása, stb. - itt érezhető legelőször. Az óvoda a legfontosabb társadalmi intézmény, ahol a gyermekek a nap jelentős részét töltik. Így nem kell őket külön „felderíteni”, elérhetők, befolyásolhatók, segíthetők. Az óvodában minden gyermekről többoldalú információhoz juthatunk. A halmozottan hátrányos, a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek kiszűrhetők a tünetek alapján – tudásbeli hiányok, nem megfelelő viselkedés, elhanyagoltság, ruházat és higiénia, stb.

A gyermekvédelmi munka irányítása az intézmény vezetőjének feladatkörébe tartozik. Mellette 1 fő óvodapedagógus látja el a gyermekvédelmi munkát és a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival kapcsolatban áll. 1 fő felelős fogja össze és mindenki ellátja a gyermekvédelmi tevékenységet saját csoportjába /jelzés az egyéni fejlődési lapon/

Célunk:

A prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás.

A gyermek veszélyeztetettségére utaló jelek:

- fizikai bántalmazás
- a gyermek zaklatása
- szülői felügyelet hiánya
- elhanyagoló szülői magatartás
- hajléktalanság, rendkívül rossz lakáskörülmények
- pszichés bántalmazás
- éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- indokolatlan hiányzás az óvodából
- minimális jövedelmi viszonyok

Feladataink:**Az óvónők feladatai:**

- Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése
- Szükség szerint környezettanulmány végzése a családsegítő kollégák segítségével
- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek felmérése a csoport pedagógusainak közreműködésével, nyilvántartásba vétel (frissítés minden tanév elején).

A veszélyeztetettség és hátrányos helyzet súlyosságának mérlegelése, ez alapján a további teendőkre javaslattevés. Egyeztetés Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal.

A szociális ellátó rendszerrel való aktív együttműködés: egyetlen gyermek sem maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége miatt.

Együttműködés a különböző szakemberekkel: szűrővizsgálatok, tanácsadás, tájékoztatás, lehetőség szerint adományozás.

Kialakulásához vezető tényezők: a családjára, szűkebb társadalmi környezetére jellemző elhanyagoló nevelés, gondozás, a családban a devianciák halmozott előfordulása (alkohol, drog, brutalitás, bűncselekmény, stb.)

Az együttműködés és tevékenység összehangolása érdekében szükség szerint esetmegbeszélést tart az óvoda gyermekvédelmi felelőse és a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa. Ennek célja: a rászoruló gyermekeket és családját érintő információk cseréje, azok rögzítése, a feladatok meghatározása.

8.A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése**8.1. A sajátos nevelési igényű gyermekeink integrált fejlesztésének célja, feladatai az óvodai nevelésünk során**

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelésénél figyelembe vesszük a közoktatási törvényen túl az Óvodai Nevelés Országos

Alapprogramját, a Sajátos nevelési igényű Gyermekek Óvodai Nevelésének Irányelveit, illetve a gyermekek speciális nevelési szükségleteit. Mindezek a helyi adottságoknak megfelelően valósulnak meg.

A Köznevelési törvény értelmében Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyik csoportjába tartoznak a különleges bánásmódot igénylő gyermekek. Ezen a csoporton belül található meg a sajátos nevelési igényű gyermek. Óvodánkban így értelmi vagy beszéd fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek integrált nevelését tudjuk megoldani /Alapító Okirat/.

A sérült, sajátos nevelési igényű gyermekeknek is joga van a szeretetre, az emberi kapcsolatokra, a védelemre, a biztonságra, a megértésre, az ember méltóságának tiszteletben tartására. Joga van az önkifejezésre, a megértésre.

Célunk:

A 3-7 éves korú enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, valamint a nevelési, tanulási folyamatban akadályozott gyermekek speciális nevelési szükségleteinek kielégítése, képességeinek fejlesztése, szocializációja.

Feladataink:

- olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a speciális nevelési szükségletek, a tünetek változatosságát, az egyén teherbíró képességét
- életkori, érési sajátosságokhoz igazodó támasznyújtás
- érzelmi biztonság nyújtása
- az énkép kialakítása, az önismeret fejlesztése, normák kialakítása
- speciális módszerek, terápiák alkalmazása, amely segíti az egyre pontosabb észlelést, fejleszti a figyelem összpontosítását, a gondolkodást, az emlékezetet, elősegíti a verbális és nonverbális kommunikáció kialakulását
- differenciált, a szükségletekhez igazodó képességfejlesztés, segítségnyújtás
- a hiányosan működő képességek korrekciója

Az óvodai nevelés során gondoskodunk a sajátos nevelési igényű gyermek szükségletei szerinti a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről annak érdekében, hogy a tankötelezettségi korra elérje azt az iskolakészültséget, amellyel tanulmányait elkezdheti. Ez a sajátos nevelési igényű gyermekek

esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el.

Törekszünk a minél korábbi diagnózist követő rehabilitációs terápia alkalmazására. A fejlesztés a csoporton belül, valamint egyéni fejlesztési tervek alapján, kiscsoportban, illetve egyéni formában történik. A fejlesztés gyermekekre lebontva, a kis lépések elvét, az állandóságot és a folyamatosságot figyelembe véve történik.

Az egyéni tervezéshez, fejlesztéshez szükséges a pedagógiai diagnózis. Ennek alapja a szakértői vizsgálat szakvéleménye.

Az egyes gyermekekre kidolgozott egyéni fejlesztési tervek tartalmazzák a fejlesztés területeit, amelyeket az egyéni fejlesztő naplóban rögzítünk.

Az eredményes integráció, a fejlesztés érdekében speciális személyi, tárgyi feltételek szükségesek, amelyeknek folyamatosan próbálunk megfelelni. A 2003 szeptemberétől rendelkezünk külön fejlesztő szobával, amelyet folyamatosan bővítünk fejlesztő játékokkal, eszközökkel. Az egyéni fejlesztéseket egy gyógypedagógus és egy gyógypedagógiai asszisztens végzettségű óvodapedagógus végzi, valamint heti rendszerességgel logopédus foglalkozik az arra rászorulókkal.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ⇒ Az óvónők jelzése alapján a fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése, képességeik felmérése és az ehhez szükséges szülői jóváhagyás beszerzése.
- ⇒ Megfigyelések, mérések alapján egyéni fejlesztő programok kidolgozása, koordinálás a csoportos óvónőkkel.
- ⇒ Az egyéni és mikro csoportos foglalkozások megtartása.
- ⇒ Adminisztráció pontos vezetése a fejlesztő munkáról.
- ⇒ Szülő tájékoztatása, együttműködő kapcsolat kialakítása igény szerint.
- ⇒ Év végi felmérés a gyermekek fejlődéséről.

8.2. Szakvéleménnyel rendelkező gyermekek fejlesztése óvodánkban

A Köznevelési törvény értelmében Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyik csoportjába tartoznak a különleges bánásmódot igénylő gyermekek. Ezen a csoporton belül található meg a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel

küzdő gyermek /az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek/.

Cél: A fejlesztésre szoruló gyermekeket önmagukhoz képest a legmagasabb szintre eljuttatni a differenciálás által.

Tartalom:

- ❖ A fejlesztés időpontja, konkrét cél, terület megnevezése, a fejlesztés módszerei, eszközei. A fejlesztés dokumentációja a fejlesztési napló.

A legfontosabb fejlesztési területek a következők:

- ♦ **Mozgásfejlesztés:** nagy és finommozgás (kézmozgások, egyensúlyérzék fejlesztés).
- ♦ **Testséma fejlesztés:** (Testkép, én-kép.)
- ♦ **Téri tájékozódás, térbeli mozgás fejlesztése:** térirányok, térbeli viszonyok, jobb-baloldal.
- ♦ **Értelmi fejlesztés:** (csoportosítás, időbeli relációk, figyelem, motoros feladat verbális visszaadása).
- ♦ **Finommotoros koordináció fejlesztése:** (rajzkészség fejlesztése).
- ♦ **Nyelvi kifejező készség fejlesztése:** (szókincs, beszédritmus, képolvasás, szöveg visszaadás).
- ♦ **Érzelmi, szociális fejlesztés:** (kapcsolatteremtés, beilleszkedés, feladat megértés, feladattartás, érzelmi élet).
- ♦ **Szociális érettség:** (önállóság, feladat végzés, munkatempó).

A fejlesztést végzik:

A fejlesztő pedagógusok.

A fejlesztés:

Csak akkor lehetünk eredményesek, ha a gyermekeket az iskola kezdésig felzárkóztatjuk társaikhoz, és minden segítséget megadunk neki, és a

családoknak ahhoz, hogy a gyermekek egyenlő eséllyel kezdjék meg az iskolai tanulmányaikat.

Ha a gyermeknél képességek, részképességek terén súlyos hiányosságokat tapasztalunk, kérjük a gyermekek vizsgálatát, szakmai segítségét.

A vizsgálat után nevelőmunkánkban folyamatosan alkalmazzuk az egyéni bánásmódot, képességfejlesztést, hiszen a gyermekek értelmi képességei pszichikus jellemzői különbözőek, valamint más-más kulturális igényű családból érkeznek.

A fejlesztés a szakvéleményben meghatározott időszakban, a szükségleteknek és a gyermekek igényeinek megfelelő formában történik az óvoda fejlesztő szobájában, óvodánk gyógypedagógusai segítségével. Itt azokról a gyermekekről van szó, akiknek külön fejlesztésre javasolt.

A fejlesztőpedagógus szakmai tanáccsal, segítséggel látja el az óvodapedagógusokat a csoportban való fejlesztés megsegítésére.

A fejlesztések során kihasználjuk az óvodai fejlesztést segítő eszközöket.

Ezek a fejlesztőfoglalkozások abban az évben működnek, amikor a vizsgált gyermekek között van, fejlesztésre szoruló gyermek. Amennyiben előfordul olyan tanév, amikor nincs problémás gyermek, akkor abban az évben a szolgáltatás nem működik.

8.3. A tehetséges gyermekek nevelése

Óvodánkban főleg vizuális nevelés terén történik tehetségfejlesztés. Intézményünk környezetében sajnos zömmel csak ezen a területen lehet gyermekeinkkel pályázni. Azonban nem hanyagoljuk el az anyanyelv, a matematika, a kézügyesség, vagy bármely más területen kiemelkedő gyermeket sem. Saját óvónőjük a gyermeket igyekszik minél magasabb szintre fejleszteni.

Cél: „tehetségeink” gondozása

Feladat:

Támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben az ígéretek minél korábban felfedezhetők, és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosított.

A tehetségígéretek erős oldalának fejlesztése.

A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területének erősítése.

Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.

Tartalma:

⇒ Integráló tehetséggondozás

⇒ A többségen belül a differenciálás eszközrendszerével a tehetség fejlesztésének segítése.

9. Környezettudatos magatartásra nevelés

Ezen terület óvodánk mindennapi életét áthatja. Megjelenik az általános nevelési feladatokban, az egészséges életmód alakításában; az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelésben; az anyanyelvi, az értelmi fejlesztésben és nevelésben; ezek mellett az óvodai élet tevékenységi formáiban.

Kiemelt szerepet kap a Zöld Óvoda programban. Intézményünk 2015-ben első alkalommal indul a cím elnyeréséért.

A célunkat és az önértékelésünket igyekeztünk összhangba állítani. A Zöld óvodai nevelési tartalmak megjelennek jelen nevelési programunkban, az előző évi beszámolóban, a csoportnaplóban, a gyermeki fejlődés nyomon követési dokumentációban, az ellenőrzési tervben.

A környezettudatos magatartásra nevelés megvalósítása érdekében továbbképzéseken is szeretnénk részt venni.

Feladataink:

- egészséges élelmiszerek fogyasztásának szokásai
- táplálkozási szokáskialakítás
- ételkészítési ismeretek
- tisztálkodás
- mozgás
- levegőzés
- szabad játék
- pihenés
- differenciálás
- naposság
- növényápolás
- állatgondozás
- hulladékgyűjtés
- kirándulások
- séták
- zöld jeles napok
- helyi hagyományok
- néphagyományok
- kézműves tevékenységek

Mindezekbe a tevékenységekbe bevonjuk a meglévő kapcsolataink tagjait és igyekszünk bővítést is elérni.

Vállalásaink között szerepel a folyamatosság, melyet beadott pályázatunk is tükröz.

10. Nemzetiségi nevelés

Óvodánkban nemzetiségi óvodai nevelés is folyik, magyar nyelvű cigány kulturális nevelés olyan elemekkel, melyek az óvodások életkori sajátosságaihoz igazodnak /mesék, versek, mondókák, zenehallgatás/. Az óvodáskorú cigány gyermekek közül, csaknem mindenki jár óvodába. A családok nagy százaléka nem dolgozik. Sokan közülük nagycsaládosak és a gyermekvédelmi támogatás az egyetlen jövedelemforrásuk. Az nemzetiségi kisebbséghez tartozó gyermekek többsége ingerszegény otthoni környezetben él. A szülők többsége alacsony iskolázottságúak, gyakran munkanélküli. Folyamatosan nő a csonka családban élő gyermekek száma is.

Gyermekeiket nagy részük tisztán, ápoltan járhatja az óvodába, de akadnak bizony problémás családok is. Az óvodába lépéskor elvégzett szintfelmérések eredményei alapján, a családlátogatások során, tapasztalt körülmények és cigánygyermekek óvodai életbe való beilleszkedése, iskolába lépésükkor értelmi, érzelmi, szociális fejlettségük még mindig sok esetben elmarad a többi beiskolázandó kisgyermek fejlettségi szintjétől.

A szociokulturális hátrányok mellett gyakran még részképesség zavarokkal is küzdenek.

Fő célunk:

- ◆ Ne szégyelljék nemzetiségi hovatartozásukat.
- ◆ A gyermekeket mindkét kultúrához való alkalmazkodásra képessé tenni.
- ◆ Eddigi eredményeink megőrzése.
- ◆ Szülőkkel, hozzátartozókkal kialakított kapcsolat megtartása, illetve továbbfejlesztése, mélyítése.
- ◆ Fejlesztő foglalkozások szervezésével hátrányok leküzdése.

Feladatunk:

- ⇒ Az egészséges, harmonikus személyiség fejlesztés a testi, az értelmi és szociális érettség kialakítása a sikeres iskolai beilleszkedéséhez.
- ⇒ A rendszeres óvodába járás szorgalmazása.

- ⇒ Identitásuk erősítése, multikulturális nevelés hangsúlyossága.
- ⇒ Egészséges életmódra nevelés.
- ⇒ Anyanyelvi nevelés keretében, a beszédértés, beszédfigyelem fejlesztése, igényébresztés a társalgásra.
- ⇒ Ismeretek bővítése játékos formában, gondolkodási műveletek erősítése.
- ⇒ Azon munkálkodni, hogy ezeket a gyermekeket is képességeikhez mérten, minél magasabb fejlettségi szintre eljuttassuk, óvodába, iskolába való beilleszkedésüket, lehetőségeikhez képest, maximálisan elősegítsük.
- ⇒ Rendszeres kapcsolattartás, szülőkkel, nagyszülőkkel, testvérekkel.
/Formái: családlátogatás, szülői értekezlete, rendezvények, /
- ⇒ Roma Nemzeti Önkormányzattal, családsegítőkkel, védőnővel való folyamatos együttműködés.
- ⇒ A múzeumlátogatások, kirándulások, bábelőadások, állatkerti séták pótolják azokat az élményeket, amelyekből a gyermekek az otthoni környezetükben kimaradnak.
Sokszor érik őket negatív hatások is. Ezeket próbáljuk ellensúlyozni.

Célunk:

1. A nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

2. A nemzetiségi nevelés célja és feladata, hogy

- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára;
- ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat;
- készítse fel a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására;
- segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.

3. A nemzetiségi nevelést folytató óvodában törekedni kell arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett - figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét - minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció. Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánpótláson alapuló nyelvsajátítást.

4. A nemzetiségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítja csoportjainak heti- és napirendjét.

5. A magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelést folytató óvoda tevékenységi formáiban hangsúlyozottan szerepelnek a roma/cigány játékok, versek, mesék és dalok. A vizuális nevelésben a sajátos szín- és formavilág kap helyt. A mozgáshoz kötődő tevékenységek között szerepel a roma/cigány táncművelés megismertetése.

Feladata:

- ⇒ Neveléssel, mint a társadalmilag releváns egyéni képességek intenzív fejlesztése.
- ⇒ Differenciált neveléssel, amelyhez irányított és kontrollált érzelem közvetítésre van szükség.
- ⇒ Differenciált neveléshez a tárgyi feltételek biztosítása.
- ⇒ Differenciált fejlesztés a különböző tevékenységekben történjen.
- ⇒ Egyénileg, kiscsoportban, csoportban óvodapedagógussal és csoporton kívül szakemberek közreműködésével.

Megvalósítás:

- ⇒ 1. A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.
- ⇒ 2. A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusnak beszélnie kell a nemzetiség nyelvét, ismernie kell a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladata a kultúrkincs továbbörökítése.
- ⇒ 3. A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodában jellemzően a nemzetiség nyelvén kell szervezni a gyermekek óvodai életét. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek gondozásában részt vevő felnőttek is ismerjék és használják a nemzetiség nyelvét (tájnnyelvét).
- ⇒ 4. A nemzetiségi óvoda nevelő munkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel stb.), a nemzetiségi intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés, különösen a gyermekek nyelvi

kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a nemzetiségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén.

- ⇒ 5. A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodának a nemzetiségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel is rendelkeznie kell.
- ⇒ 6. Az óvoda környezete tükrözze a nemzetiség kultúráját, a nemzetiség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ⇒ A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként
- ⇒ a) a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt;
- ⇒ b) életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni;
- ⇒ c) tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben;
- ⇒ d) ismerjen a nemzetiség, az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is);
- ⇒ e) ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

Óvodapedagógus feladata:

- Óvodapedagógus, szülők, szakemberek kapcsolattartása folyamatos legyen.
- Válgják elfogadóvá, munkáját az empátia, az elfogadó attitűd, szeretetlajesség és következetesség hassa át.
- Ismerjék meg a tanulásszervezési formákat.
- Egyénre szabott terápiás eszközöket, eljárásokat tudjon alkalmazni az óvodapedagógus.
- A gyermekek megfigyelése, részképesség-hiányosságok felismerése az óvodába kerüléstől válgják fontos feladatá.

11. Biztonságos óvoda

A közlekedéspedagógia céljai az óvodában: A 3-6 éves gyermekek szociális kompetenciáinak fejlesztése a közlekedésre nevelés pedagógiai- és pszichológiai eszközei és módszerei segítségével. Az életkornak megfelelő biztonságos közlekedéshez szükséges képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.

A célok elérése érdekében a feladatok:

- a közlekedési kultúra kialakítása: a közlekedési attitűd, ismeretek, közlekedési képességek
- közlekedési magatartás kialakítása: a közlekedő ember várható, szokásos viselkedés; leggyakoribb szerepei: gyalogos, utas, 5-7 éves korában kerékpáros
- közlekedéshez szükséges képességek fejlesztése. téri tájékozódás, figyelem, emlékezet, problémamegoldó gondolkodás, képzelet, észlelés fejlesztése.

Az óvodás korú gyermek értelmi-, érzelmi és testi sajátosságainak értelmezése a közlekedés szempontjából

1. Értelmi és érzelmi sajátosságok

- a gondolkodás és gyermeki világkép
- gondolkodási műveletek
- erkölcsi érzelmei
- szabálytudat

2. Testi és mozgásfejlődés korlátai

Közlekedéssel kapcsolatos képességek

- érzékelés, észlelés
- látási észlelés
- hallási észlelés
- időészlelés
- térészlelés
- formaészlelés
- színfelismerés
- figyelem és emlékezet

Az óvodás korosztály tanulási képességei (a biztonságos közlekedésre való felkészítés során)

- spontán tanulás
- utánzásos minta- és modellkövetés
- helyes megfogalmazás, magyarázat
- játék és játékoság
- verselés, mesélés

Közlekedési alapismeretek óvodásoknak

1. Általános ismeretek

- térben való elhelyezés (távolság meghatározása): testséma erősítés, téri percepció, téri emlékezés
- irányok
- mozgás meghatározása (sebességbecslés)
- veszélyfelismerés

2. A közlekedés résztvevői és az út részei

- **a közlekedés fogalma**

Ágazatai: közúti, vasúti, légi, vízi közlekedés, sodronykötélpálya (libegő), vezetékes szállítás.

Térszerkezet szerint: helyi, helyközi, elővárosi, távolsági, kontinentális és interkontinentális.

A közlekedési folyamatban az ember aktív, passzív szereplő és egyéni közlekedő változó minőségben.

- **a közlekedés résztvevői**

Gyalogosok

Járművezetők: kerékpáros, gépjármű vezető, segéd-motorkerékpáros, motorkerékpáros, személygépjárművezető, tehergépjárművezető, autóbuszvezető, villamos vezető, mozdonyvezető, pilóta...stb

Utasok

- **gyalogosok, járművek, kerékpárosok**

- **úttest, járda, út,**

- **alapvető közúti jelzések:** közúti jelzőtáblák, közúti jelzőlámpa, útburkolati jelek

3. Látni és látszani

- láthatóság (látási viszonyok, láthatóságot biztosító eszközök)
- észlelhetőség (takarásból kilépés, hirtelen lelépés, tilos jelzésen való áthaladás)

4. Közlekedés futóbiciklivel, kerékpárral

- ami tilos kerékpározás közben
- ki és hol vezethet kerékpárt
- a kerékpár kötelező felszerelései
- a kerékpáros ajánlott öltözéke, védőfelszerelés

5. Utazás autóban

- helyes viselkedés utazás közben
- gyermekbiztonsági rendszerek
- biztonságos ki- és beszállás

6. Közösségi közlekedés

- fel- és leszállás járművekről
- a járművek utasaira vonatkozó szabályok
- várakozás a megállóhelyen
- átkelés az úttesten busz- és villamosmegállóban
- helyes, udvarias viselkedés utazás közben

7. Biztonság és játék

- az utcai játék veszélyei

8. Balesetek megelőzése

9. Az óvodáskor végére a gyermekektől elvárt közlekedési kompetenciák

Gyalogos (nem önálló) közlekedés esetén:

- úttest – járda különbségtétel
- átkelés az úttesten jelzőlámpával és anélkül
- közlekedés kézen fogva
- távolságbecslés

Utasként közösségi közlekedés során

- utazás közbeni helyes, biztonságos viselkedés
- leszállás utáni biztonságos viselkedés

Kerékpáros utasként

- biztonságos felszerelések
- gyerekülés használata

Közlekedési eszköz „vezetőként” (kerékpár, roller, futóbicikli...)

- fékezés, megállás, közlekedés helye, sebessége
- láthatósági, biztonsági felszerelések, közúti jelzések
- jelzőlámpa

12. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei

Az óvodába lépés feltételei:

- ⇒ beíratás a leendő kiscsoportos óvodapedagógusoknál
- ⇒ a szülő írásban kap értesítést az óvodai felvételtől jogszabály alapján, hivatalos nyomtatványon. (Ebben tájékoztatjuk a szülői értekezlet pontos időpontjáról, ami megelőzi a gyermek óvodába lépését.)

Az iskolába lépés feltételei:

- ⇒ a szülőket tájékoztatjuk beiskolázás lehetőségeiről
- ⇒ minden év január 30-ig szakvéleményt írunk a szülőkkel egyeztetve
- ⇒ szükség szerint kérjük a szakemberek segítségét
- ⇒ minden év áprilisában az első osztályos tanító néni és az iskola igazgatója az szülői értekezletet tart /tanév függő/
- ⇒ minden év májusában a nagycsoport ellátogat az iskolába

13. Az óvodánk szakmai dokumentumai

- ⇒ Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
- ⇒ Az óvodai nevelés helyi pedagógiai programja
- ⇒ Az óvoda pedagógiai, működési terve - éves munkaterv
- ⇒ A nemzetiségi óvodai nevelés irányelve
- ⇒ A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- ⇒ Az egyéni fejlődés - fejlesztés dokumentumai
- ⇒ Önértékelés kézikönyve
- ⇒ Tanfelügyeleti kézikönyv

14. Legitimációs záradék

A pedagógiai program 2017.09.01-től visszavonásig hatályos.

A pedagógiai program nyilvános. Megtalálható a honlapon és az irodában.

A szülők előre egyeztetett időpontban feltehetik kérdéseiket a programmal kapcsolatban és betekintést is nyerhetnek.

Egyetértését nyilvánította:

Szülők közössége nevében:

.....

Dátum:.....

Elfogadta:

A nevelőtestület:

Dátum:.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Tájékoztatásul megkapták:

Polgármesteri Hivatal

.....

Dátum:.....

Roma Nemzeti Önkormányzat

.....

Dátum:.....

Irattári száma:.....

Dátum:.....

MELLÉKLETEK

Kedves Szülők!

Gyermeük életében komoly változást okoz az óvodába lépés. Nem ismerjük a gyermeket, sem a szokásait, sem a természetét. Önök segíthetnek a gyermeknek és nekünk, hogy könnyebben „összeszokhassunk”. Ennek érdekében néhány, a gyermekre jellemző fontos adatra lenne szükségünk. Kérjük, hogy értelemszerűen válaszoljanak az alábbi kérdésekre a megfelelő válaszok aláhúzásával, illetve egy- két szóval, ahol szükséges.

Köszönjük gyermekük érdekében tett fáradozásukat!

Anamnézis

Kérdőív

I. Adatok

A gyermek neve:.....

Beceneve:...

Születési hely:.....

Születési idő:.....

Lakcím:.....

Apa neve:.....

Telefon:.....

Anya leánykori neve:.....

Telefon:.....

Testvér/ek neve:

Kora:

1.

.....

2.

.....

3.

.....

Szükség esetén/baleset, betegség stb/, ha a szülők nem érhetők el, értesíthető:

Név:.....

Cím:.....

Telefon:.....

A szülőkön kívül a gyermek kiadható a következőknek:

.....

.....

.....

A pöttyözött vonalra rövid válaszok adását kérjük, a kifejezések közül, amelyek legjobban jellemzik az ön gyermekét, valamennyi érvényest húzza alá!

II. Édesanya egészsége a terhesség alatt

Hányadik terhesség?.....

Várandóság alatt volt-e betegsége?.....

Családban előfordult-e epilepszia, cukorbetegség, allergia, asztma, tanulási nehézség?.....

III. Szülés körülményei

Tervezett gyermek volt-e?.....

Hányadik hétre születet a gyermek?.....

Szülés normál- kora- császár-vákuum- egyéb:.....

Születési súly....., magasság.....

IV. Születést követő kezdeti hét:

Besárgult-e a gyermek?.....

Kellett- e inkubátorban kék fény terápia?.....

Sírt-e sokat?.....

Mikor kezdett el szopni?.....

V. Előzmények, eddigi fejlődése

Milyen kisbaba volt? /nyugodt, síró/

Szopott-e?.....

Ha igen mennyi ideig?.....

Milyen alvó volt csecsemőkorában?.....

Most milyen alvó?.....

Mikor állt fel?.....

Mikor kezdett el járni?.....

Mászott-e, kúszott-e mielőtt elindult?.....

Mikor kezdett el beszélni?.....

Mik voltak az első szavai?.....

Szívesen beszél-e?.....

Szeretett-e ismeretlenek között lenni, könnyen barátkozott –e?.....

Beteges volt-e?.....

Voltak-e komolyabb betegségei?/ műtét, baleset stb.....

VI. Életmódja, szokásai, kötődései

Kik élnek együtt a családban?.....

Milyenek a testvérek együtt?.....

Milyen a gyermeke, amikor örül?.....

Milyen, amikor bánatos?.....

Hogy lehet jókedvre deríteni?.....

Szokott-e verekedni?.....

Ha igen, mi az oka?.....

Hogy lehet megnyugtatni?.....

Milyen, amikor nem sikerül neki valami, amit nagyon

szeretne?.....

Jó kedélyű-nyugodt- kiegyensúlyozott- türelmes- érzékeny- sértődős-makacs- közömbös- okos- ravasz- ingerlékeny- akaratos- huncut- dacos- visszahúzó- eleven- egyéb.....

Hogyan fejezi ki haragját?

sír-kiabál- földhöz vágja magát- tárgyakat dobál- megüt másokat- elbújik –

egyéb:.....

Van-e különleges vagy bármilyen tartós szokása?

Ujjszopás -cumizás- körömrágás-

egyéb:.....

Vannak-e erős félelmei?

Sötét- zaj- jármű, kutya-dörgés, villámlás-

más.....

VII. Étkezési szokások

Étvágya: *jó- közepes-rossz*

Válogat? *Igen-nem*

Van-e olyan étel, ital, amit kifejezetten elutasít?.....

Eszik egyedül?.....

Iszik egyedül?.....

Használ kanalat,.....villát,.....

poharat,.....

cumisüveget?.....

VIII. Önkiszolgálás

Öltözködik-e önállóan? Mennyi segítséget

igényel?.....

IX. Szobatisztaság

Mennyi időskorában kezdték el szoktatni a szobatisztaságra?.....

Szobatiszta éjjel?.....

Használ bilit?.....

Használ vécét?.....

X. Alvás

Milyen alvó?.....

Este szívesen fekszik le?.....

Este mely időpontban kerül ágyba?.....

Hol alszik? *Saját ágyban- külön szobában*

Saját ágyban-szülők/ nagyszülők/ szobájában

Közös ágyban-kivel?.....

Van- e valamilyen megszokott holmija, amihez lefekvésnél ragaszkodik?.....

Alszik-e ebéd után?.....

Ki szokta esténként lefektetni?.....

Aludt-e már máshol?.....

XI. Játék

Hogyan játszik legszívesebben? *Egyedül- gyerekekkel – felnőttekkel - hangosan- szaladgálva- elmélyülten- csendben- mindegy*

Hogyan reagál rá, ha a játékát valaki elveszi? *Sír- kiabál- panaszra megy- üt- harap- visszaveszi- nem érdekli-*

egyéb:

Van-e kedvenc játéka gyermekének? Ragaszkodik-e valamilyen játékszerhez?.....

Szereti-e a mesét?.....

Van-e kedvenc meséje?.....

Ki szokott neki mesélni?.....

Mi mindent csinál már önállóan

gyermeke?.....

.....

Mesélje el, hogyan telik a gyermeknek egy napja !

.....

.....

.....

A gyermek kedvenc időtöltése:.....

XII. Bölcsőde, óvoda

Járt-e bölcsődébe?.....

Mikor szeretné, hogy a gyermek az óvodát megkezdje?.....

Kivel érkezik az óvodába, ki szoktatja be?.....

XIII. Általános kérdések

Van-e olyan egészségi vagy egyéb probléma, amire külön oda kell

figyelni/ betegség, s t b /.....

Voltak-e nagyobb változások a gyermek életében?/ költözés,

Családi változások/

.....

Egyéb információ, amit a gyermekről tudni

kell:.....

.....

FEJLŐDÉSI NAPLÓ

A large, empty rectangular box with a black border, intended for the child's name.

NÉV

A smaller, empty rectangular box with a black border, intended for the child's signature.

JEL

EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT

		3-4 ÉV		4-5 ÉV		5-6 ÉV		6-7 ÉV	
Testi fejlettség	Erőteljes								
	Átlagos								
	Gyenge								
Testi gondozottság	Jó								
	Megfelelő								
	Elégtelen								
Alvás	Nyugodt								
	Nyugtalan								
Beteg	Gyakran								
	Ritkán								
Látás	Ép								
	Egyéb								
Hallás	Ép								
	Csökkent halló								
Test	Ép								
	Fogyatékos								

Megjegyzés:

MOZGÁS

		3-4 ÉV		4-5 ÉV		5-6 ÉV		6-7 ÉV	
Ügyes, harmonikus									
Átlagos									
Összerendezetlen									
Lassú									
Gyors									
Túlzottan mozgékony									
Aktív testmozgást	Szereti, bátran végzi								
	Nem szereti, fél								
	Gátlásos								
	Tériszonya van								
Állóképesség	Fáradékony								
	Hamar regenerálódik								
	Hosszantartó erő kifejtésre képes								
Egyensúlyérzék	Stabil								
	Instabil								

Megjegyzés:

FINOMMOTORIKA

		3-4 év		4-5 év		5-6 év		6-7 év	
Ábrázolás	Kusza firka								
	Forma firka								
	Ábrázolás megnevezés								
	Részletek feltüntetése								
	Arányok érzékeltetése								
Ceruza fogása	Biztos								
	Bizonytalan								
	Szokásostól eltérő								
Mintázás, fűzés	Önálló, kreatív								
	Segítséget igényel								
	Kerüli								
Munkatechnikája	Fejlődő								
	Megfelelő								
	Nem megfelelő								
Témaválasztása	Önálló								
	Változatos								
	Ráirányítást igényel								
	Egyhangú								
	Biztatásra sem								
Tisztán dolgozik									
Maszatos, gyűrött a munkája									
Megjegyzés:									

JÁTÉK, MUNKA, TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

		3-4 év		4-5 év		5-6 év		6-7 év	
Domináns játékmódja	Funkciós								
	Szituációs								
	Konstruktív								
	Szabály								
Jellemzői	Elmélyült, kiegyensúlyozott								
	Gátolt								
	Kapkodó								
	Agresszív								
	Találékony, kezdeményező								
	Biztatást igénylő								
	Irányítással sem tud korának megfelelő szinten játszani								
	Többnyire egyedül játszik								
	Szívesen játszik társaival								
	Kitartó, hosszú ideig játszik								
	Játéka átlagos időtartamú								
	Rövid ideig játszik								
	A játékra vigyáz								
	A játékot gyakran rongálja								
	Szívesen átadja társainak								
	Gyakran elveszi másától								
Beilleszkedés a tevékenységbe	Szemlélődő								
	Magányosan tevékenykedő								
	Társakhoz sodródó								
	Bekapcsolódó								
	Alkalmazkodó								
	Együttműködő								
	Kezdeményező								
	Irányító								
Megjegyzés:									

		3-4 év		4-5 év		5-6 év		6-7 év	
Tevékenységekben való részvétel	Megérti, elfogadja, önállóan teljesíti								
	Érti, de nem teljesíti								
	Érti, segítséggel, irányítással teljesíti								
	Motivált, jó megoldásra törekszik								
	Tevékenységében elmélyült								
	Nem köti le, nem teljesíti								
	Kapkodó, szétszórt								
	Kitartásra nem képes								
	Egyéb jellemzők								
Munkatempója	Gyors								
	Átlagos								
	Lassú								
Munkáját	Önként végzi, önállóan								
	Időnként személyes kontaktust, biztatást igényel								
	Állandó segítséget, biztatást igényel								
	Biztatásra sem végzi el								
Közösségért végzett munkában	Szívesen részt vesz								
	Közömbös								
	Passzív, kerüli								
Saját és más munkájára	Tudatosan vigyáz, megbecsüli								
	Közömbös								
	Szándékosan rombol								
Érdeklődése	Egyoldalú								
	Sokoldalú								
Megjegyzés:									

ÉRZELMI, ERKÖLCSI, KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

		3-4 év		4-5 év		5-6 év		6-7 év	
Hangulata	Kiegyensúlyozott								
	Szorongó, félénk								
	Robbanékony, indulatos								
	Változó								
Magatartása	Barátságos, barátkozó								
	Visszahúzó, érzékeny								
	Gyakran dacos								
	Durva, agresszív								
Szereplési hajlama	Szívesen szerepel								
	Elfogadó								
	Tiltakozó								
Kapcsolatteremtés	Kezdeményező								
	Elfogadó								
	Elutasító								
	Visszahúzó								
A dicséret, a siker	Örömmel tölti el								
	Serkenti, készíti								
	Magabiztosabbá teszi								
	Elbizakodottá teszi								
	Közömbös irányt								
Kudarca	Közömbösen reagál								
	Elkeseríti, bátortalanra teszi								
	Elveszíti érdeklődését								
	Kétségbe esik								
	Dacot vált ki								
Szabálytudat	Ellenőrzés mellett képes szabály alkalmazására								
	Önállóan képes a szabályok betartására								
	Feladja								

		3-4 év		4-5 év		5-6 év		6-7 év	
Akarati-erkölcsi vonások	Önálló								
	Fegyelmezett								
	Kötelességtudó								
	Önállótlan								
	Fegyelmezetlen								
	Kapkodó								
Közösségben elfoglalt helye	Magányos, nincs baráti kötődése								
	Kötődése egyirányú, ő választ vagy őt választják								
	Kötődése kölcsönös								
	Centrális pozíció /sokan választják/								
Együttműködési készség	Nem képes együttműködésre								
	Hajlik az együttműködésre								
	Megegyezésre, együttműködésre képes								
Önmagához való viszonya	Testséma ismerete megbízható								
	Testséma ismerete pontatlan								
	Nem tudja azonosítani								
Térbeli tájékozódása	Alapvető térbeli irányokat nem ismer								
	A térbeli irányoknak megfelelően tájékozódik								
Tájékozódása síkban	Nem ismeri								
	Jól tájékozódik								
Tájékozódása az időben	Nem tud tájékozódni								
	Jól tájékozódik								

Megjegyzés:

ÉRTELMI FEJLETTSÉG

		3-4 év		4-5 év		5-6 év		6-7 év	
Figyelme játék során	Tartós								
	Változó								
	Szétszórt								
Figyelme spontán és irányított tapasztalatszerzés során	Tartós								
	Változó								
	Szétszórt								
Megfigyelőképessége	Pontos								
	Változó								
	Pontatlan								
Vizuális differenciálás	Azonosságokat, különbözőségeket észrevesz								
	Azonosságokat, különbözőségeket nem vesz észre								
	Alak-háttér megkülönböztetése jó								
	Alak-háttér megkülönböztető képessége fejletlen								
Vizuális memória	Pontos								
	Pontatlan								
Verbális – akusztikus differenciálás	Azonosságokat – különbözőségeket észrevesz								
	Azonosságokat – különbözőségeket nem vesz észre								
Hallási emlékezet	Pontos								
	Pontatlan								
Gondolkodása	Érdeklődő								
	Kevésbé érdeklődő								
	Átlagos								
	Gyenge								
Problémamegoldó képessége	Önállóan képes megoldani								
	Rávezetéssel								
	Nem képes								
Megjegyzés:									

		3-4 év		4-5 év		5-6 év		6-7 év	
Gondolkodási műveletek	Analízis – szintézis műveletére képes								
	Egyszerű feladatoknál is hibás								
	Általánosításra, konkretizálásra képes								
	Általánosításra, konkretizálásra képtelen								
	Összehasonlításra képes								
	Kevés elem esetén képes								
	Összefüggéseket felismer								
	Összefüggéseket nem ismer fel								
Számkép	Stabil								
	Fejletlen								
Komplex matematikai jártassága	Jó								
	Átlagos								
	Nem megfelelő								
Megjegyzés:									

BESZÉDFEJLETTSÉG

		3-4 év		4-5 év		5-6 év		6-7 év	
Beszéde jól érthető, nem beszédhibás									
Beszéde nem jól érthető, beszédhibás									
Logopédiai foglalkozásra jár									
Beszédtempója	Átlagos								
	Lassú								
	Gyors /hadaró/								
Beszédkedve	Szívesen beszél								
	Csak kérdésekre válaszol								
	Fecsegő								
	Gátolt								
Szókincse	Gazdag								
	Átlagos								
	Hiányos								
Mondatszerkesztés	Egyszavas								
	Tőmondat								
	Összetett mondat								
Hangerő	Halk								
	Hangos								
	Megfelelő								
Képolvasás	Felsorol								
	Egyszerű cselekvés megnevezése								
	Összefüggéseket felismer								
Szövegvisztaadás	Teljes, pontos								
	Lényeges mozzanat								
	Hiányos								
	Nem képes rá								

Megjegyzés:

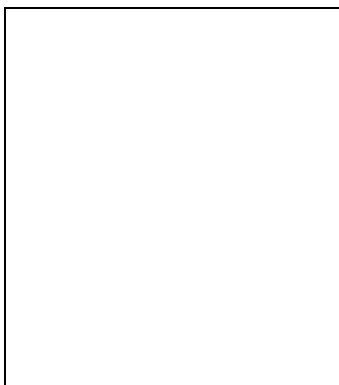
201874

**NAGYFÜGEDI
CSICSERGŐK ÓVODA**

3282 Nagyfüged, Szabadság út 5.

nevem

óvodai jelem

A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követési dokumentuma

3 – 7 éves korig

A gyermek születési helye, ideje:

.....

Óvodába érkezés időpontja:

Iskolába lépés várható időpontja:

Anyja neve:

Lakcím:.....

Az egyéni fejlődési dokumentum tartalma:

- Anamnézis
- Fejlődési napló
- Egyéni fejlesztési lap
- Difer – mérés eredménye
- Megfigyelési szempontok, eredmények új gyermek esetében
- A gyermek fejlődését segítő megállapítások, intézkedések, eredmények
- Kapcsolattartás a szülővel /Szülővel történő egyéni beszélgetések, a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzések/

A mérések időpontja:

Anamnézis készítése: óvodába lépéskor

Fejlődési napló: évente 2x: október 30 – ig, illetve május 15 – ig

Difer – mérés: középső csoport és nagycsoport félévkor; az új gyermekeknél
óvodánkba lépésekor

Az egyéni fejlődés nyomon követését végzik: a csoport óvodapedagógusai

EGYÉNI FEJLŐDÉSI LAP

Megnyitotta:

.....

/dátum, P.H./

Lezárta:

.....

/dátum, P.H./

.....

óvodavezető

.....

óvodavezető

Vezette:

..... -tól..... -ig

..... -tól..... -ig

..... -tól..... -ig

..... -tól..... -ig

Ha a gyermek rendelkezik szakvéleménnyel /BTMN/, szakértői véleménnyel /SNI/ annak száma, kiállításának időpontja:

.....

.....

Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításai:

.....

.....

.....

A fejlesztést végző pedagógus, fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatai:

.....

.....

.....

Felülvizsgálat időpontja, megállapításai, javaslatai:

.....

.....

A gyermek részére biztosított egyéb pedagógiai szolgáltatások:

Szakszolgáltatás megnevezése:	Időtartama:	Megjegyzés:

DIFER mérések eredményei:

Dátum:	Dátum:	Dátum:	Dátum:
Eredmény:	Eredmény:	Eredmény:	Eredmény:

EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERVEK

Év	Fejlesztendő terület	A fejlesztés feladatai
3 – 4 év		
4 – 5 év		
5 – 6 év		
6 – 7 év		

EGYÉNI FEJLŐDÉSI LAP

Időpont	Tevékenység

A gyermek fejlődését segítő megállapítások, intézkedések, elért eredmények

Kapcsolattartás a szülővel

/Szülővel történő egyéni beszélgetések, a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzések/

[illegible]

Tájékoztató Difer – mérés eredményéről

Személyi adatok:

Gyermek neve:

Születési ideje:

A mérés időpontja:

A gyermek eredménye:

Mért terület:	Eredmény /DIFER - pont/:
Írásmozgás - koordináció	
Beszédhanghallás	
Relációsórákincs	
Elemi számolás	
Tapasztalati következtetés	
Tapasztalati összefüggés – megértés	
Szocialitás	
DIFER - index	

Előkészítő szint	Kezdő szint	Haladó szint	Befejező szint	Optimum
p= 5 20 40 60 80 102	103 113 123 133	134 143 153	154 164 174	175 185 195 204
%p= 0 10 20 30 40 50	51 55 60 65	66 70 75	76 81 85	86 90 95 100

p = A RÖVID DIFER-en elért pontok (pipák) száma, alatta a %pontban kifejezett eredmény.
Az egymás alatti két szám bekarikázandó. Két szám közé tesszük a jelzést, ha közülük esik az elért pontszám.

Nagyfüged, 20.....év.....hó.....nap

.....
óvodapedagógus

A tájékoztatót tudomásul vettem:.....

szülő aláírása

Megfigyelési szempontok, eredmények új gyermek esetében**A gyermek neve:**.....

Viselkedés – kontaktuskészség	együttműködő, érdeklődő, nyugodt, közömbös, bizalmatlan, félénk, gátolt, szorongó, nyugtalan, elhárít, elutasít, ellentmond, ellenkezik
Figyelem	koncentrált, tartós, rövid idejű, könnyen elterelhető, hullámszó, szórt
Mozgás	harmonikus, elfogadható, koordinációs problémák, fejletlen egyensúlyérzék
Ábrázolás	ügyes, elfogadható, fejlesztést igényel, firkaszintű
Beszéd	alakilag ép, logopédiai ellátásban részesül, ellátást igényel, nyelvtanilag helyes, hibás
Beszédértés	megfelelő, nehezített
Szókincs	választékos, átlagos, hiányos

Megjegyzés